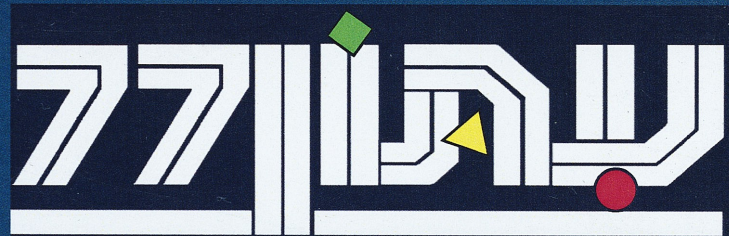

- כתב עת לספרות
- אמנות
- חברה
- ביקורת

גליון 392 • כסלו-טבת תשע"ז • דצמבר 2016 - ינואר 2017 • 60 ₪

גליון מיוחד

בעריכת רפי וייכרט

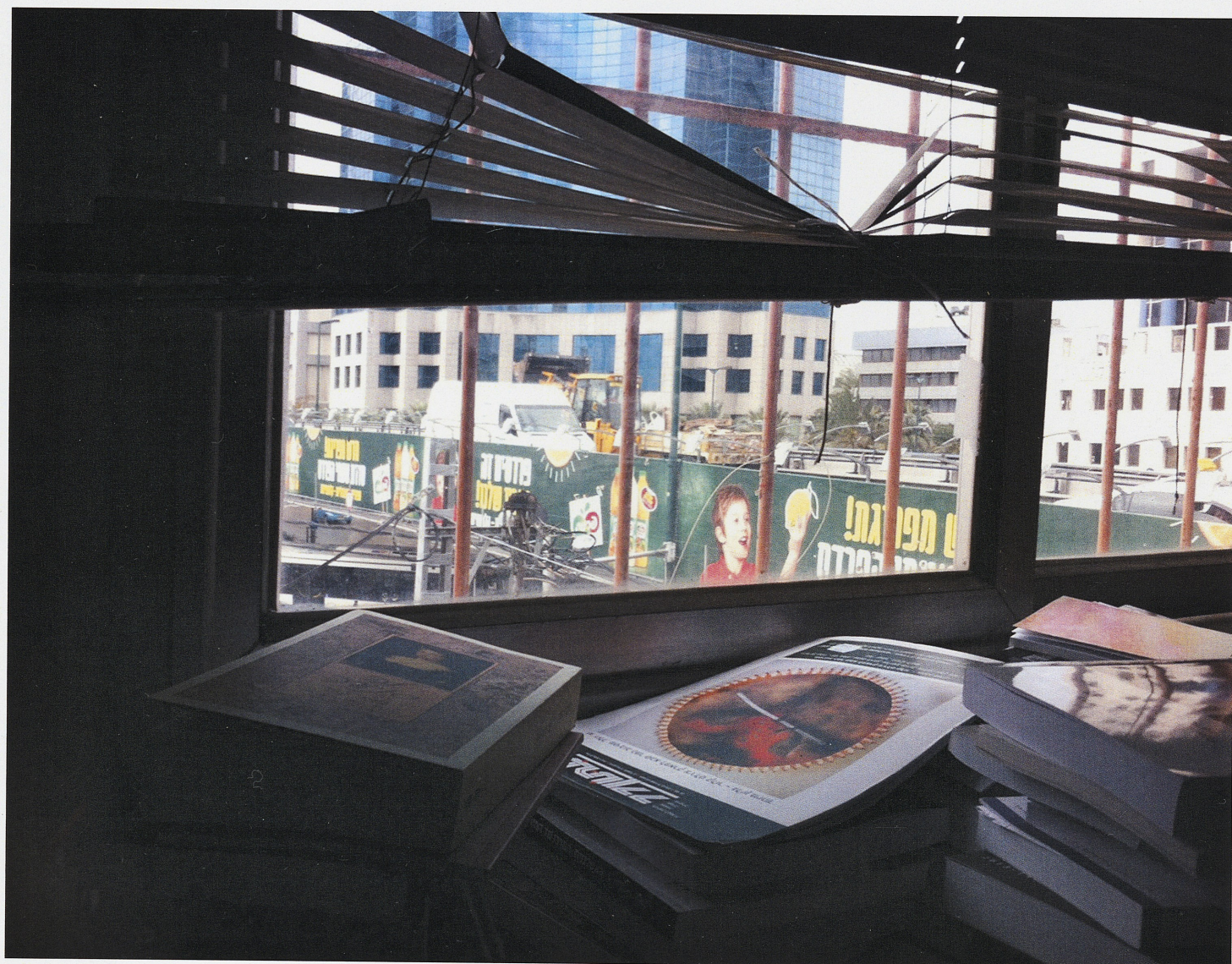
תל-אביב-יפו, דיוקן שיירי

עירי הפרומה שמלתה מרכסת
חיוך הברזל והאבן עוד שט
הָלָלוּ אֵינָם שוכחים את החסד
של מילת אהבה אחת.

נתן אלתרמן

באמנות

תל-אביב-יפו, דיוקן שירי

עורך: רפי וייכרט

הגליון רואה אור בסיוע מועצת הפיס לתרבות ולאמנות

מפעל הפיס
דברים טובים מתחילים כאן

Iton 77

Literary Magazine

First Editor: Jacob Besser
Editors: Amit Israeli Gilad,
Michael Besser

Editorial Secretary: Gila Shaul
Editorial Board: Shimon Ballas,
Amos Levitan, Assaf Meydani, Tamar
Mishmar, Yuval Paz, Oded Peled, Dorit
Peleg, Shalom Ratzabi, Sasson Somekh,
Rony Someck, Jacov Shai Shavit, Rafi
Weichert

בתמיכת: משרד התרבות והספורט, מינהל התרבות

עיריית תל-אביב יפו - האגף לאמנויות

המ"ל: אגודת סופרים ואמנים לקידום הספרות והתרבות

עמותה מס' 580073575

77iton@gmail.com

www.iton77.com

טל': 5618271 03 ת"ד 51208 ת"א 67137

המערכת אינה עונה בכתב על פניות כותבים ואינה מחזירה כתבי יד.
טקסטים רצוי לשלוח בקובץ וורד, כצירוף.

עתון 77

כתב עת לספרות ולתרבות

העורך המייסד: יעקב בסר ז"ל

עורכים: מיכאל בסר, עמית ישראלי-גלעד

מנכ"ל: אדם פרנס

רכזת מערכת: גילה שאול

חברי המערכת: שמעון בלס, רפי וייכרט, עמוס לויתן,

אסף מידני, תמר משמר, ששון סומך, רוני סומך,

יובל פז, דורית פלג, עורך פלד,

שלום רצבי, יעקב שי שביט

תל-אביב-יפו, לפי שעה

"לפני ימים רבים,
ילד הים את מחלול
ומחלול ילדה אותי ואת
החול"

"מישהו לא כיבה האור בתל-אביב
ובא ערפל, העיר
מרחפת בעננים נמוכים"

בראשית הדברים, גליון זה הוא מחוות הוקרה לשני משוררים שדיוקנם עמד לעינינו בעת הכנתו: המשורר פיצ'י יהורם בן מאיה, יליד שכונת מחלול בתל-אביב, הוגה הרעיון לקבץ את שירי העיר שנולד בה, אך לא התגורר בה. ויעקב בסר, מייסד 'עתון 77', המשורר יליד פולין, שחי בעיר ויצר בה רוב ימי חייו, עד לכתו לעולמו בדצמבר לפני עשר שנים בדיוק. בעיר הזאת שכנה מאז ומתמיד גם מערכת כתב העת שייסד, 'עתון 77', על כתובותיו המתחלפות (מצפון לדרום) במהלך ארבעים שנים: שדרות נורדאו, רחוב יונתן הופסי, רחוב בילטמור, שדרות יהודית ודרך בגין כיום. ארבע שנים אחריו הלך לעולמו גם פיצ'י, ולא זכה לראות את הקובץ יוצא לאור. כאן המקום להודות לרפי וייכרט, שהציע לנו להשלים ביחד את המבחר.

הגליון הזה, "תל-אביב-יפו, דיוקן שירי" – יישאר לעד פתוח. זאת משום שפני העיר גדולים ונרחבים מלהיכלל בגליון אחד, עובדה שהלכה והתבהרה לנו ככל שהתקדמה העבודה. רבים השירים והמשוררים שיכלו עוד להיכלל בו, ורבים השירים הנכתבים ואשר עוד ייכתבו על תל-אביב-יפו, מתוכה ואליה.

התמונה בפתח הגליון צולמה מחלון המערכת אל רחוב קרליבך, שבשנה האחרונה היה לאזור חפירות ובנייה, בתקווה לרכבת תחתית לעיר העברית הראשונה. ככלל, הצילומים נלקחו מהארכיון שלנו, מה שאפשר לנו להשתמש בהם כליווי לטקסטים, והותיר להם את מרחב הדיבור העיקרי.

קריאה נעימה

מיכאל בסר, עמית ישראלי-גלעד

תל-אביב-יפו, דיוקן שירי

זאת ועוד: אפשר לראות במבחר הנוכחי המשך לכמה אסופות קודמות של שירי תל-אביב (במקרים ספורים ממש הרשיתי לעצמי לכלול שירים שכבר נדפסו בעבר באנתולוגיות שונות). כוונתי, בין השאר, ל"שירי תל-אביב: מבחר זוטא א'" בעריכת דליה הרץ ועוזר רבין (קרן תל-אביב לספרות ולאמנות והקיבוץ המאוחד, תש"ס) ו"שירי תל-אביב: מבחר זוטא ב'" בעריכת חיים נגיד וחיים פסח (קרן תל-אביב לספרות ולאמנות והקיבוץ המאוחד, תשמ"ב). אחריהם ראה אור אלבום השירים והתצלומים של משוררים בבתי קפה "הרחובות ממריאים לאט" בעריכת זיסי סתוי (ידיעות אחרונות, 1999). נזכיר גם את "שירה והעיר הגדולה", גליון 84 של 'הליקון' בעריכת אמיר אור (2009).

אני מודה לעמית ישראל-גלעד ולמיכה בסר, עורכי 'עתון 77' הנאמנים, שלקחו על עצמם את השלמת המשימה והוסיפו בהצעותיהם הרגישות עוד משוררות ומשוררים שהעשירו את המבחר הראשוני. אני אסיר תודה להוצאות הספרים, שאפשרו באדיבותן לכלול את השירים, ולמשוררים שהסכימו להשתתף בגליון ושרובם ניאותו לעשות הגהה על שיריהם כדי למנוע שגגות אפשריות. השגגות שנשארו מן הסתם בגליון כה דחוס הן עלי בלבד.

בין כך ובין כך, אני תקווה שהקוראים ימצאו עניין בריבוי פניו של הכרך התל-אביבי ובגילומיו הרבים בשירה העברית החדשה. מובן שאפשר היה לבחור שירים נוספים או אחרים ולו עמדו לרשותנו עוד מאה עמודים גם הם היו מתמלאים בוודאי בשירה אורבאנית נאה. יבואו אחרים וישלימו את החסר לפי טעמיהם והעדפותיהם. תל-אביב תמיד תשמח לכל פרסום נוסף, בחוברת או בספר, שיחגוג את קיומה ואת קיומם של אוהביה שהרי היא, כדבריו של אלתרמן, העיר המזמרת בפעם האלף.

רפי וייכרט, תל-אביב, דצמבר 2016

תל-אביב של העשור האחרון משתנה בממדים ובקצב אדירים. צבר גורדי השחקים על דרך נמיר מול "תיכון חדש" המכונה "פארק צמרת" עם מגדלי yoo, הפיתוח המואץ של מתחם שרונה, הבנייה המאסיבית במקום שבו שכן עד לא מכבר השוק הסיטונאי, חפירות הרכבת הקלה והתחתית בשלל אתרים, פיצוץ גשר מעריב, מעונות הסטודנטים הגבוהים שהוקמו על גבעות שייח' מוניס, יפו שהיתה לשכיית חמדה של אנשים עתירים בממון, דיזנגוף שמנסה להחזיר לעצמו תפארת עבר בשלל בתי קפה, מסעדות ופאבים אך בלא "כסית", כיכר דיזנגוף החוזרת אל הקרקע לאחר עשורים שבילתה במרומים עם הדרקון יורק האש של יעקב אגם. אלה ורבים אחרים משנים את פני העיר לבלי הכר, בעיקר למי שנולד בה או הגיע אליה לפני עידן ועידנים. לנאמניה נראים הדברים לא פעם כחזון אפוקליפטי הדוחק את זיכרונותיהם אל האדמה ואל עֶבֶר שמעבר להרי החושך.

העיר שכבר בלובן חיתוליה שוררו לה טובי המשוררים, ממשיכה להיות מושא למאות רבות של יוצרים – הן למי שנולד וגר בה כל חייו, הן למי שחי בה תקופה או רק עבר-חלף בה מעשה תייר. העיר הלבנה על החולות הזהובים זכתה בכל שנות קיומה למעריציה ולמבקריה וגם הכרך של ימינו מתואר על שלל פניו העלובים והמלהיבים, המנוכרים והיקרים, המפלים והנפלים.

בגליון שלפניכם כונסו יותר ממאה שירים תל-אביביים. שירים על שדרות וסמטאות, על דרום וצפון, על הירקון ועל יפו, על הים שבמערב ועל דרך הניצחון שבמזרח. חלקם עוסקים בעיר ולחלקם משמשת העיר רקע – לאהבה, לבדידות, לאובדן, לגעגוע. מופיעים כאן משוררות ומשוררים שנולדו בשנות העשרים וכאלה שנולדו בשנות השמונים. חלקם ילידי תל-אביב וחלקם ילידי מקומות אחרים על פני הגלובוס. כולם ביחד חוברים ביצירתם לפסיפס שירי מרתק של העיר העברית הראשונה.

את הרעיון למבחר חדש של שירי תל-אביב, שיתמקד בעיקרו של דבר בשלושת העשורים האחרונים (1986–2016), להוציא חריגים מועטים, הגיתי לפני קרוב לעשור עם חברי המנוח, המשורר פיצ'י יהורם בן מאיר. הכנו אסופה נאה לכבוד שנת המאה לייסוד העיר אבל מסיבות שונות לא הצלחנו להשלים את המלאכה. פיצ'י חלה והלך לעולמו ולי לא היה כוח להמשיך לבד, בעיקר לא אחרי פטירת חברנו היקר, המשורר, המתרגם והמסאי גיורא לשם (השיר שלי בסוף החוברת הוא מחוות אהבה לשני המשוררים התל-אביביים המובהקים הללו).

חיים גורי

בדרך אל הים

רחובות האוטוביוגרפיה שלי.
אמר רק את שמתר לומר.

היית ילד עצובי, אומר האקליפטוס שנשא,
לא הרחק מגן מאיר.
מה יודע הענק הזה על ילד עצובי.

פעם, לפנות ערב, גם הים אמר לי משהו דומה,
לא הרחק מ"הקזינו" שהיה.
ומה יודע ים על ילד עצובי.
הרי על מלא רחב ים התכלת
גלים נעים, גלים באים,
לא יספרו מני רב.
איך יודע ים כזה שהיית ילד עצובי.

סוף אלנבי. החזרה הגנרלית.
אני מוסר את מפתחות העיר.
הסוף הוא ים.

אני משער שהרחובות האלה יזכרו אותי.
ימים רבים מדרתי אותם.
גם חדרי המדרגות ותבות הדאר
יודעים שאפשר למות מאהבה.

רציתי להזכיר את החלון ההוא
את הנערה ההיא,
הפורטת כאטיווד את "לעליזה",
באור הדמדומים.

וכן רצית להזכיר את ה"באר" ההוא
שבו לגמת בירה, מערכת "אקסטרא פיין",
עד שהשתיכת לשמים הכהים,
לשערוריה ההיא המזכירה את יום הדין,
בדרך אל הים.

מי אמר שהכל עובר, חביבי?
ודאי שלא אתה.

מתוך "השירים – כרך ג'" מוסד ביאליק / הקיבוץ המאוחד, 2011;
"מאוחרים", הקיבוץ המאוחד, 2002

העיר שלי

אמריקה גדולה עלי

עיר לחוף ים, עיר בה נולדתי,

עיר הוזה חשמים, קשוחת תאורה,
עיר מאפרת, עיר מפארה,

עיר המרחפת מעל לעצמה,
ורק חוט של זהר קושרה לאדמה.

עיר המשמיעה רשרוש כשל שמלות
משי על גוף נשים מתהוללות,

עיר של הפקר וחשיפה, עיר
של תשוקות בליל הקיץ הבהיר.

עיר של הללויות, עיר של תאוות.
העיר שלי, המתגבבה כל הזמן בקצוות,

עיר של רחובות ריקים וחשופים
שלצדיהם בתי מסחר וקרפיים,

עיר פרוצה בשכונות מגנות,
עיר של שדרות דהות וגנות קטנות,

עיר שבה הניאון צובע את העוכרים.
עיר שבה כל תושביה הם כסירים.

עיר שהים עומד עליה לכלותה,
עיר שהים הוא לה תחום ובעתה.

עיר שלא אכיר לעד עד ברירה,
עיר של התחפשות ושל עריה,

עיר ללא תאר וללא דמות,
עיר שבה נולדתי ובה אמות.

מתוך "פני הימים", הקיבוץ המאוחד, 2016

אמריקה גדולה עלי כמו
כובע לא-מתאם הגולש
על פני המצח, העינים.
אני מטלטל את ראשי אחורה, מושך
השולים בחזקה, ועדין
הגדל איננו מסתדר אתי,
וכמו ברחוב ההוא בקנזס סיטי
אני הולך כשרגל ימין במדינה
אחת ורגל שמאל במדינה שנייה,
ואלו הלב, גור-הכלבים הטפשי הזה, רץ
בכל כחו למעלה, אל ראש הגבעה, כדי
להשקיף מתנשף למטה, אולי יראה שם
את הירקון, עם האקליפטוס והסירות
להשכרה וספסלי-העץ השרוטים, המתקלפים.

מתוך "שטח הפקר: שירים 1954-2004", קשב לשירה, 2004;
"אהבה ושאר פורענויות", ריתמוס / הקיבוץ המאוחד, 1993

שוב ברחובות ההם

מדי חדש אוקטובר הימים
מחכה לי, שקט וכחל, שאבוא בו שוב
להיות עבר על מי אמו.

כל הקיץ כלו, יוני עד אוגוסט, ספטמבר,
אני הולך ברחובות של צדו: ארנון,
של"ג ויהואש. פה
התגורר הילד שלקח את אופני
וכשרדפתי אחריו, נקטל בכביש, והאשה
אשר נסתה להשען עלי
כמו המטפס על קיר הבית היפה
בעם-ישראל-חי, עודנה פה
קלועה בשערה ברחוב רופין.

אני יודע בעל-לב את כל פצלי הטיח בבתים
ואת הלדת הסדקים ואת ימי החלדה
בברזלים הנחשפים, אני מכיר
כל פח בחצרות ואת החתולים,
דור עשירי לאלה שהיו באים
לקחת אכל מידה.

אני רואה שאמות לא טבול, לא כחל
מזרח מרחוב הירקון.

מתוך "ערבון", מוסד ביאליק / הקיבוץ המאוחד, 2001;
"אישרורים", ספרית פועלים, 1981

משה בן-שאול

נחלת בנימין ב'

הייתי בנחלת בנימין
מה יש לי לעשות בנחלת בנימין
ראיתי את חנותו של עבד
תהלת חליפתי הראשונה.
גם הוא כבר לא עבד ממש
וחליפות לא ממש לבשתי.
מוכרים צעצועים של קש
וטבעות לא זהב רק לחם.
קסינגר אפנאי צמרת
אבד שלטונו לעד.

הייתי בנחלת בנימין
מה יש לי לעשות כאן לבר.
אולי אחפש בית מרקחת
שלידו עומדת כנרת
מבילורוסיה או אולי קזחסטן.
אני שם שני שקלים או שקל
ואובד לדרכי מיה.

אפשר כאן לאבד את השכל
בין חרוזי העיפות.
רק לא לחפש איזו תפארת רק
לא לזמזם איזה פזמון
של "מוניקה סקס" או "איפה הילד".

- השתגעתי. בן כמה אתה
אדון?
מכנסי פרחים בחצי הכסף
עוד פחות מהם חצאיות פשתן.
- בגילי אני הולך בשקט
- בגילך אתה כסף קטן.

הייתי בנחלת בנימין
מה לי לעשות בנחלת בנימין.
שהיה כפר של מכונות תפירה
והיו מפלשים אל היים
ים קטניות ותהלות משי "זקס"
והרעש המתוק לא יתום לא תם.

פנחס שדה

גשם על דרך יפו-תל-אביב

יושבת, כמו אי אז,
אל החלון שברקיע,
לבנת פנים, שחרת שער,
מביטה, דבר אינה אומרת?

מתוך "כל שירי פנחס שדה", שוקן, 2005

בחלון, מעבר לרחוב,
קומה שניה, מעל הגלגלית,
שחרת שער, לבנת פנים,
לא נעה, לא דבר אומרת.

גשם ירד אז, כמו עכשיו,
על דרך יפו-תל-אביב,
גשם דק ואפורי,
טפות קטנות של מלנכוליה.

בינינו הפרידו הרחוב,
הגשם, השקט,
דמדומי אחר הצהריים,
ואהבתי, וכל חיי העתידים.

כך יום יום אחר הצהריים,
מאחרי וילון תחרה לבן,
שחרת שער, לבנת פנים,
לא נעה, לא דבר אומרת.

מה היה שמה? איני יודע.
ויקי? גרציה? אולי פורטוגזה?
או תרזה היה שמה,
כמו סנטה תרזה מאוילה?

זה היה לפני ארבעים שנה.
בן שבע-עשרה הייתי אז.
גשם דק ואפורי
ירד על דרך יפו-תל-אביב.

גשם דק כמו עכשיו,
כל שעות אחר הצהריים.
מה גורלה איני יודע.
כל שנשאר לי הוא חרטה.

האם צרור עצמות תחת אבן,
או בתולה בלה, דועכת,
או ספרדיה שמנה, קשישה,
או אלה במרום רקיע?

דליה רביקוביץ

שוכבת על המים

עיר ים תיכונית מסריחה
גהרה על המים
ראשה בין ברכיה
גופה מזהם בעשן ואשפות.
מי ירים מאשפות
עיר ים תיכונית רקובה
רגליה מכות גרב,
בניה זה לזה
גומלים בסכינים.

ועכשו הוצפה העיר ארגזי ענבים ושזיפים
דברבנים עומדים בשוק לעיני העוברים.
השמש השוקעת ורדה באפרסק
מי יוכל לשנא ברצינות
עיר ים תיכונית מסממת
כמו פרה גועה מיחמת
כתליה שיש איטלקי עם חול ים מתפורר.
לבושה סחבות עם רקמה
אבל היא לא מתפונת,
לא מתפונת לשום דבר.
והים מלא סמוך למצחה העור
והשמש שולח אליה קרנים שופעות רחמים
כאשר יפוג זעמו לעת השקיעה.
והדלועים והמלפפונים והלימונים המתפקעים מצבע ומיץ
נושבים עליה נוחות קל של פשמי קיץ.
והיא אינה ראויה.
אינה ראויה לאהבה או לחמלה.
עיר ים תיכונית מזהמת
איך נפשי נקשרת בנפשה.
בגלל משך החיים,
בגלל משך החיים.

רחל חלפי

כמה דקות ברח' ישראלים

אני יושבת באחר-צהרים סתוי חמים ברחוב ישראלים,
מתבוננת. בבית ההוא ממול – התגורר בקומה השלישית
בדירה צרה חשוכה הפונה אלי עכשו –
נבטת לי ישר לפני –
דודי אברהם, נוחו עדן.
אני זוכרת איך הגיח ממכונית החפושית הקטנה שבה
הבאנו אותו ערב אחד עד לפנה.
התנועה כה חיה האיש כה חי. הכאב כבר
נמהל בחיים מזמן, כמו דם של אדם אחד
בים. אבל, כן, כשאני עושה מנפשי אפרקסת קשובה,
רגע, ככה, כמו שעושים ביד אפרקסת לאזן כבדת שמיעה
אני שבה ושוקעת אל רצפת
הכאב. איש רב-קשב מילדיו של האל.
כרגע עוברת ברחוב נערה
שעושה בלונים ממסטיק ומפוצצת אותם
ועיני, ומשהו שאין לו גוף, אך הוא מצוי בגופי, נמשכים
אל החלון ההוא שמאחוריו ישב וכתב ושכב
וישן מעט וקרא הרבה והסתובב בערירות
דודי האהוב אברהם.
ברושים נמתחים מחצר הבית ההוא
אל החלון ההוא כאלו כבר נטעו אותם שם לקראת מותו
אותו חזה שוב ושוב
ועכשו הולכת ברחוב אשה לא צעירה עם שפתיים
בשרניות סוחבת סלים
ועכשו איש נעמד ומצית לו סיגריה
ללוותו במדרכה הזאת
בכדידותו

מתוך "שוליים", הקיבוץ המאוחד, 2014

ועיר

ועיר קמה מן הבץ
כי חול הוא ביץ בחרף
ויהודים יוצאי יפו
פנו ליפו ערף

ורחוב הוליד רחוב,
סמטה הולידה סמטה
וכל ישר התעקם
וכל עקם רבע

ואנשים דחפו זה את זה
אחרונים את הראשונים
זה במצות עשה
וזה במצות השכנים

והכל היה כל-כך חדש
והכל ישן לעיפה
וחדש בישן נגעו
ולא היתה ביניהם שפה

ויצא הקול מסביב:
פה יקום דבר גדול.
כל שאי-פעם הכאיב
יוליד פה כח לסבל.

פה תהיה עבודה עברית
ושוטר עם גנב יגורו,
אלפים שנות גלות
ועורו, אחים, עורו

והפלא כמעט התממש
כי נסים הם כמעט נסים
וכל אור מצל מאש
שלם כאן חשבון המסים.

וזמן שעיניו כהו
יכר לבית-הקפה
וזה לא היה הקפה ההוא
אבל היה קפה די יפה

והתרנח לו בכסאו
ועלעל בעתון גרמני
ורוח חמסין עברו
כמו זבוב או מטוּרד זמני

וברחוב כבר פסעו אנשים
שונים ודומים במראם
לאנשים שבכל המקומות
ובכל הערים בעולם

והביט בשמים זרים
ואמר לנכדו: ein Stern
ונכדו לא דבר גרמנית
אבל ידע להגיד: Danke, sehr.

מתוך "כל השירים ושירים חדשים - כרך ג'", הקיבוץ המאוחד, 2008;
"כיוון שאני בסביבה", הקיבוץ המאוחד, 1996

יצחק אוורבוך אורפז

*

בִּירָה בִּיד, קִרְעִים בְּגִינָס
נְעָרֵי הַפֶּאֶב הַחֲדָשִׁים
אַחִים כָּלֵם, רוֹדְפֵי שְׁלוֹם
חֲרָבָם עַל יָרֵכָם
וּבְלִילוֹת
גּוֹלֵי גְלוּלוֹת
בֵּין חֵיוֹךְ לְבִלְהָה –
הַמּוֹת
בְּחוּר שֶׁתִּקֵּן
תּוֹפֵס רֶק קֶצֶה שֶׁלֹּחַן
בְּכִישְׁנוֹת טוֹעֵם מִכָּל דָּבָר
בְּקֶהֶל הַחֲבָרִים אֵינוֹ נִכְנָע
קוֹרֵעַ אֶת הָרְחוֹב בְּמַפְלֵט פְּתוּחַ
וּכְשֶׁמֶתְחִיל הָרוּחַ שֶׁל חֲצוֹת, בְּחֶדֶר הַמְדַּרְגּוֹת
מִפָּרֵק אֶת נַעֲרָתוֹ, מִרְכִּיב
כְּמוֹ אֶת הַיִּמָּאָהָא שְׁלוֹ בְּיוֹם.

מִי זֶה עוֹלָה בִּירְמִיָּהוּ
חֲמוּץ בְּגָדִים כְּצוֹלֵלָן!
לֵיד הַשְּׁלֹחַן שְׁנִיָּהֶם כְּבָר מוֹכְנִים:
חֲבָרוֹתָא וּמִיתוּתָא
אֲז תִּפְס בְּחוּר אֶת הַיּוֹם בְּמַעוֹפּוֹ
וְהַזְהָר מִרוֹכְסָנִים פְּגוּמִים
מִגְדָּרִים כְּמוֹ צָרַעַת.
וְעוֹד. וְשׁוּב. וְגַם.
וְעוֹד. וְשׁוּב. וְגַם. וְהַפְּהוּק בְּסוּף.
הַמְּחָר, אָחִי may never come

נְעָרֵי הָעִיר שְׁרָאשֶׁךְ אֲזוּב.
שְׁרָאשֶׁךְ אֲזוּב.

שִׁיר ב' בַּפָּרֶק "מִים"

מֵתוּךְ "לְצִלּוֹחַ אֶת הַמָּאָה", הַקִּיבוּץ הַמְּאוּחָה, 1993

יעקב בסר

כשכאנו ארצה

1.
כְּשֶׁכָּאנוּ אֶרֶצָה
לֹא בָנוּ לָנוּ שְׁכּוֹנִים.
לְהַזְכֵּר בְּחֶצֶר מְקַפֶּת גִּפֶּן וּפְרָחֵי הַשְּׁעוֹנִית,
כְּפוֹת חֲתוּלִים רְצוֹת כָּל הַקֵּץ עַל חוֹמָה אֲדָמַת לְבָנִים.
עֵץ אֲגוּזִים צוֹבֵעַ יָרֵק
גַּג רְעָפִים אֲדָם וּבּוֹרֵחַ מִבְּעַד לְחִלּוֹן נוֹסֵעַ.
כְּשֶׁדָּפְרוּ בְּשִׁפְהָ מִבְּלָלָת –
שְׁמַעְתִּי מִלִּים שֶׁלִּשְׁוֹן אֶרֶכָה מְדִי,
פֶּשׁ... פֶּשׁשׁשׁ... פֶּשׁשׁשׁשׁשׁ... בְּרִקְנִים עֲמָדוֹ בְּרוּחַ.
וְלֹא הָיָה מְקוֹם לְשִׁחַק בּוֹ
דְּאֶרְטִינִין, אֶטוֹס, פּוֹרְטוֹס, אֲנִי
הָיִיתִי אֶרְמִיס –
מִישֶׁהוּ הָיָה כּוֹשֵׁי גִ'ם תְּמִיד בּוֹרֵחַ.

2.
כְּשֶׁכָּאנוּ
לֹא בָנוּ לָנוּ שְׁכּוֹנִים. אֲבָל הִיתָה חֶצֶר רַחֲבָה
בְּשִׁכּוֹנַת נוֹזָהָה ג'. בִּיפּוֹ. וְגִפֶּן
עַל גֶּדֶר. וּפְרָדֵס הָיָה שָׁם, וְשׁוּמֵר
לִילָה, עֶרְבִי קֵטֵעַ.
קִפֵּץ עַל יֶשֶׁבֶן מְרַפֵּד כְּרִית שֶׁל תֵּבֶן –
קֶבֶר שִׁיד
צָפָה בָנוּ מִשָּׁם. לִבְנֵי-רֹאשׁ כְּעֵנָן בְּשָׁמַיִם.
בְּלִילָה
קִפֵּץ הָעֶרְבִי הַקֵּטֵעַ, חוֹחִית צוֹחָה, יֶלֶד שְׁלוֹ
כּוֹשֵׁי גִ'ם – תְּמִיד בּוֹרֵחַ.

מֵתוּךְ "הֵנָּה, מִנְּשַׁבֵּת רוּחַ: שִׁירִים 1965–2006", גּוּוֹנִים, 2006;
"שְׂדֵה סְקוּלָה", סִפְרִית פּוֹעֲלִים, 1973

חצי פואמה עם תמוז על הגשר בואכה שכונת התקווה

יותר מכל התאים לסוף הסתיו תחלת החורף קלסתר פנים רחב, עברית טובה לבוש היטב סתיו אם אינני טועה של שנת 1962 או 63 ובעצם מה זה משנה כשהכל כבר מאחורינו הרכבות האוטובוסים המטוסים הצבעים נדמה לי השתנו אפילו העצב לא מה שהיה, הכל וולגרי כל-כך לא טבעי נעדר הומור מאים.

יצאנו ממערכת עתון הארץ והלכנו מזרחה לתקן את העולם עד הגשר של שכונת התקווה כמו

קיסר לפני הרוביקון לא חצינו אותו לשם מה לחצות גשר כשאתה יודע מה מחכה לך מעברו השני הם לא שמעו על משוררים ולא בפרחים היו מקבלים את פנינו לא בפרחים בגרונות שסועים של תרנגולות היו מקבלים את פנינו ואני עדין נפש, קצה נפשי באלימות בן לאחת העדות הכי אלימות שהוציאה מתוכה את שלום שבזי ואת חבורת הרצח הכפול, לא רציתי להמשיך. לא סלח לי, המשיך.

הרבה שנים לא כתבתי שירים וכבר אינני מימן במלאכה הזאת. יושב שומע את האורלוגין רואה את הצללים באים רוצה לדבר אתה עם עצמי עם עוד כמה שאינם ושותק ככה זה כשאתה יוצא מהפרטיות שלך אל תחום הרבים סופר איננו איש פרטי הוא הרבה אנשים ושום אינדיבידואליות לא תעזור לו אתה חושב שסתם יוסל ברגנר קרא לך בנימין תמוז הוא ידע מה הוא סח היית נמצאן חר סטרי פרואיקון כל יודע

מתחשק לי לומר עליך: ויצמח פורקנה בנעימה של ימים נוראים. עכשו אנחנו באלול אבי קם לסליחות תימני זקן ומה סדר הזמנים אצלכם שאל אם אתה רוצה סחוג הוא זוכר את קמרשטין ואת בית החרשת בית ירק אכסדרה צמודים.

נראה שהחליף בדמיונו את בית אבותיה בביתו של יואל אנגל ברחוב הרב קוק כלום אין זה הינו הך

ואני בגילו מה אזור באיזו ארץ דמיונית אהיה אם לא היית אומר לי שבאת מחרקוב הייתי חושב שבאת מחצרמות בספינה שמלחיה חובשים טורבן אדם, אבל זה לא סוף פסוק ועוד תוכל להיות מה שאתה רוצה, לבוא מכל מקום אני מכיר כמה שהגיעו וזוהי רק חצי פואמה, אל תשכח, אני חותם לך המשך יבוא ובינתים ד"ש לך מהסנדלר האורתופד בבילפור שהיה קורא אחרינו בהברה רוסית: אתם הצעירים. ראיתי בפתח חנותו לפני זמן מה כשיצאתי מפיטמן ונזכרתי

שאנחנו כבר לא כל-כך צעירים חוץ ממך הצעיר הנצחי אריסטוקרט של הפרוזה של

החולות. זוכר איך כתבתי לך פעם מלונדון: סדנא דארעא פלו חרא לא צדקתי? יא ג'אמוס שכמוך איך פתית אותי לאכל מעץ הג'ומס ברחוב המלך ג'ורג' כמעט הקאתי את בני מעי אלך להכין קפה כדי לשכח את הטעם הנורא שהוא

חלוקת השורות כפי שנדפס במקור
מתוך "אם תראו סוכה עפה", הקיבוץ המאוחד, 2004

דוד אבידן

סוף הנסיעה

אני נוסע לי במכונית בתל-אביב
ומה קורה לי ליד הרמזור האדום
פנטסטי
האיש במכונית הסמוכה זהה אותי

זהה אותי
מהפצתי היחידה
בטלויזיה היחידה במדינה
בעיר היחידה
שיש פחות או יותר לאן לנסע בה
בארץ הזאת

האיש זהה אותי ונפנף לי בידו

מתוך "כל השירים - כרך ג'" הקיבוץ המאוחד /
מוסד ביאליק, 2010; מתוך המחזור "נסיעה בעיר",
"תישדורות מלוויין-דיגול", א. לויין-אפשטיין-מורן,
1978

ישראל הר

בזמנהוף

תור לבדיקת עינים
[הנתוח רחש בשיכא]
חדר אפל אצל הרופא
כונן סנדלר תפר בחוט
משיחה שעוה מסמרי
עץ על סדן נפח
'את בסדר
עינים שלך בסדר
חלון בסדר
אוף צפורה
אני קרה לך'
אחרי שנים
בקרכת זמנהוף
אני מגיש גם באור יום
מעוג
בכל חדר-מדרגות
ינדי רועדות

מתוך "השביעי", קשב לשירה, 2016

בן-ציון תומר

אחרית הימים

ביפו, על שפת הים,
ראו עינינו את המחזה:
חתולים ועכברים,
זה בצד זה,
טרפו את ראשי הדגים המתים.

מתוך "מלאך עיניים", קשב לשירה, 1999

שלומית כרמלי - "אנשי תמר"
אוצר: שוקי קוק

פתיחה: 13/11/2014, 20:00
התערוכה תוצג עד 14/12/2014

סטודיו שוקי קוק סדנה - גלריה
רח' חממה 14 מתחם שוקי קוק

דן פגיס

ישראל פנקס

לאמיר גלבע, לזכרו

אם תבואי פתאום

אם תבואי פתאום
למולי
במעלה רחוב גורדון,
עם הכובע ההוא משנות השלשים,
אחבק אותך לכלי די ואדע
שבאת לקחת אותי, כמו אז, מבית הספר,
ושהנה המסע הארוך והמפתל שלנו קרוב סוף-סוף לסיומו.

מתוך "האם את עדיין רואה אותי", אבן חושן, 2014

באמצע הדרך, ברציף הרברט סמואל,
– ואם נדיק: בקצה סמטת הרוח –
נפתחו ופרחו להן
שלש מטריות מפתעות (ואולי שלשים ושלש),
התהפכו על צדן וחשפו את סודן המתוח.
וזה סודן
שהן שלש מטריות מפתעות (ואולי שלשים ושלש)
ולא שום דבר אחר בעולם, איזה יפי.

באותה סופה עצמה גם אני התהפכתי
ומצאתי סוף-סוף את עצמי, נמצאתי לי,
וגם אם נאמר שרק המצאתי אותי,
יש לי סוד כמוס ביותר שאני שמח לחשוף.
והוא זה
שאני הוא אני לא אחר.
אמנם אתה שואל בהסוס: "וזה טוב?"

טוב זה לא מלה, זה נפלא, או לפחות די מפתיע
שאני, הכבד כתמיה, עכשו מרקד,
מה אני אומר מרקד, אני אולם רקודים שלם,
אני פתוח בכל שעות היום והלילה כמו הים הפתוח
(הטפות בעיני הן כמובן רק דרישת שלום
מהגל המלוך ולא שום דבר אחר בעולם).
ובכן אני אומר לה, אמיר,
ולכל מי שעובר במקרה ורוצה לשמע:
פיון שזכיתי לים שכזה
אני יכול בלב שמח
לצלל ולטבע.

מתוך "כל השירים" הקיבוץ המאוחד / מוסד ביאליק, 1991;
"שירים אחרונים", הקיבוץ המאוחד, 1987

יחיאל חזק

אתמול בדיזנגוף

מִרְכּוּז הָעִיר, הָאָרֶץ, הָעוֹלָם
בְּתִי קִטְנָה וְתִמָּה,
עֲדִין לֹא קָרָאָה אֶת "הַדָּבָר" שֶׁל קֶאֱמִי,
הִיא עוֹד מְצִיטָה גְמָדִים,
נְסִיכוֹת יְפוֹת וּמַלְכִים,
פִּיּוֹת כְּחֹלוֹת בְּלִילָה,
וְשֹׁמֵשׁ גְּדוֹלָה בִּיּוֹם, וּפְרָחִים,
וְלִפְעָמִים הִיא מְחַלְלֶת לְבָדָה רְקוֹד
שֶׁחֲלָמָה בְּשִׁעוּרֵי הַבֶּלֶט,
כְּמוֹ בְּרִבּוֹר,
בְּלִרְיָנָה קִטְנָה.

וּבְעִיר אֵין רָעֵב.
וּכְבֵּר לֹא מְלַחֶמָה מְשִׁתּוֹלֶלֶת בְּאָרֶץ.
בְּרַחוּבוֹת אֵין פְּגִרִים
וְאֵין רַעַשׁ תַּפִּים מִבֶּשֶׁר חִילִים סוֹעֲרִים
אֵלֵי מוֹת.

רַק אֶתְמוֹל בְּלִכְתָּנוּ לְקִנּוֹת לְבִתִּי כּוֹס גְּלִידָה
בְּאַחַד מִבְּתֵי הַקֶּפֶה שֶׁל הָעִיר,
צִעָקָה לִי פֶתָאם
וְקִפְאָה לִי הַכּוֹס,
"אֲבָא,
רְאִיתִי חֲלָדָה",
וְהַמְשִׁיכָה לְשִׁתּוֹת.

מתוך "במרחק צעקה מן העולם: מבחר שירים 1961-2010", הקיבוץ המאוחד, 2011;
"בגידה", הקיבוץ המאוחד, 1982

איתמר יעוז-קסט

בקרכת בית-המגורים הפינתי

אֵין לִי עוֹד צֶרֶךְ
בְּהִגָּנָה מִרְאוֹת הַיְלָדוֹת עָלַי:
בְּנוֹף נְהָרוֹת רְחוֹקִים
הַמְעַרְבִּלִים אֶת צִבְעֵי הָיָרֵק וְהַחוּם
וּמַגְלָגִלִים עָלַי אֶקְצִיָּה, וְרֹד וּפְרָחִי פֶסְחָא
לְעֵבֶר שְׁתֵּי עֵינֵי הָעֲצוּמוֹת:
כִּי הָרוּחַ קָלֵת-הָרְגָלִים מְקִישָׁה כָּאֵן עַל הַתְּרִיסִים
בְּבוֹאָה מִן הַיָּרְקוֹן
וּבְשִׂאתָה נִיחוּחוֹת מְקַרְבֶּת בֵּית-הַמְּגוּרִים הַפִּנְתִּי
בּוֹ עוֹבְרִים עָלַי חַיִּי
בֵּין סִפְרִים הַמְּהַבְּהִים לַעֲת לִילָה, לְאוֹר הַנִּיאוֹן,
כְּדִי לְהַתּוֹת לִי דֶרֶךְ אֶל הַשְּׂמֵחָה,
אֵף כִּי הַבֶּשֶׁר עוֹדְנוּ זוֹכֵר
אֶת מְשׁוֹשׁ יְדֵי הָרוֹפְאִים בִּי
בֵּין כְּתָלֵי בֵּית-הַחוּלִים, עִם צִנֹּת חֲלוּמוֹת הַנֶּרְקוּזָה
אֲשֶׁר טִלְטְלוּ אֶת רֹאשֵׁי הַהוּזָה לְמַחֲזוֹת חוּץ-אַרְצֵיִם;
וְאוֹלָם, אֵין לִי עוֹד צֶרֶךְ בְּהִגָּנָה הַיְלָדוֹת עָלַי,
כָּאֵן, בְּמִרְחָק צְעָדִים מִסִּפֵּר
מִן הַיָּרְקוֹן הַזֶּהוּר לְמַרְגְּלוֹת בֵּיתֵנוּ שֶׁעַל הַחוּף
וּמֵאֲחֵרֵי גִבּוֹ שֶׁל דִּיג הַמְשָׁלִיךְ אֶת חֲכָתוֹ
לְתוֹךְ הַדּוּמִיָּה הַמוֹפְרָת מְדִי פַעַם בְּמִשְׁק כִּנְפֵי הַשְּׁלֵדָגִים
וּבִכְפֻטוֹ עֲנִפֵי הָאָרֶץ וְהָאֶקְלִיפְטוֹס הַגּוֹהָרִים עַל סִפְסֵל־הָעֵץ,
לַעֲת כִּי בָּקוּ הָאֶפֶק כְּבֹד וְדוֹלָקִים הָאוֹרוֹת מִסְבִּיב לְאַרְבַּת הַרִידִינֵג
כְּנֻצָּנוֹן טִבְעוֹת עַל אֲצָבָעָה שֶׁל אִשָּׁה עֲנָקִית הָעוֹלָה מִן הַיָּם;
וְאֵנּוּ יוֹשְׁבִים עַל סִפְסֵל, בְּלִי לִגְרַע עֵינֵים
מִן הָאִישׁ הַיּוֹרֵד מִדְּרָגָה אַחֵר מִדְּרָגָה
אֶל זֶרֶם-הַמַּיִם הַמֵּתְאֲפֵלֵל
וְחוֹמָק אֶל מַחוּץ לְעוֹלָמָנוּ, בְּעוֹד נוֹף נִבְלָע בְּנוֹף
וְהַזְמַן עוֹצֵר לְהִרְרֵי-עֵין וּמְעַרְבֵב עֵבֶר וְהוּהָ; -
אֵךְ אֵין לִי עוֹד צֶרֶךְ בְּהִגָּנָה מִרְאוֹת הַיְלָדוֹת עָלַי:
בְּהִשְׁתַּקְפוֹת נוֹף נְהָרוֹת מִתְפַּרֵּעַ
וּבְגֵן רְחֵב-הַיָּדִים
הַזּוֹקֵף אֶת פְּרָחָיו אֶל-מוֹל הָרְקִיעַ
- לַעֲת כִּי גוֹפִי נִשְׁעָן אֶל גּוֹפֶךְ
וְהוּא שֶׁשׁ לְמִנּוֹת לְצִדֶּךְ אֶת כָּל יְמֵי-הַחֶסֶד
הָרוּחִשִׁים בְּאוֹרוֹ הַלְבֵּן שֶׁל הַבֵּית.

מתוך "משירי איתמר יעוז-קסט: 1956-2001", עקד, 2001;
"אלגייית בית-חולים", עקד, 1998

עזריאל קאופמן

המית התור וקול נסור באביביו
ישרד

*

עכשו אני מול הארבה
של רידנג
שחפים צדים בירקון
יום יפה –
מרחוק אני שומע ים
אנפה בודדת
שומרת על החוף מולי
קמוטים במים
קשתות ממהרות מזרחה
הפוך לזרם
באור עומד כחל נקי ומאורר
ממתין למה יגידו לו
שמים וימים
רק עונת המוסיקה בטבע
אינה יודעת חמקיות
יחוס צפור עונה לצו
שמערכב קריאות עורכים
בציוצי דוורים

*

רוטשילה, שינקין, יבנה
אלנבי, לויןסקי, צ'לנוב
מקנה ישראל והעליה
דרך בגין, י. ל. פרץ,
לילינבלום, מונטיפיורי,
בצלאל יפה
אני אומר לך – הרחובות
האלה בנויים לכפרות.
הראשיים של כאן לדיליונסים
והצדדיים לכפרות
הסמטאות לעגלות
וכלם יחדו ליפי-
סוסים מושכי מושא
מושכי גלגל, מושכי
אדם ואת דרכו
ואת יפיו ואת
כבודו ומעמדו
הרחובות חשבו מראש
להיות רחובות-סוסים
ועגלות וכרכרות,
דרכי-שלטון, דרכי
יחוס ודרכים לתלפיות
הורד מכאן היום
את ציי הרקב
המוטורי – ופתאם
תצוץ כאן עיר בחן
ותפארה – מחשבת
אדריכלים, חן נשים
במרפסות וילדים
בחבורות ומשחקי רחוב
באין מפריע
ומדרכות הקלאס
ומחבואי פנות
ואלתורי משחק
על שקר ואמת

של החיים

הסר מן הרחובות
האלה את דבק
העשן, את זקנת
הטיח ואת הריחות
האבודים בעכש
ובסחי
והנה תקום היא
לעיניה מרכבת
ראשוני העיר, הסוסים
המתגאים ברתמתם
הרחובות המתנמכים
לפרסותם
שורות עצים עולי ימים
צהלות אנוש
וסוס בהולך
בגדל מדותיה אלה – אדם,
רחוב, בית, דרך,
עץ
הכל כאלו מתמתן
לאט ובמדות שקטות
אך יש גאות פנימית
בסוס וברוכב
ובעובר ברחוב
ובקירות המנסים
ללמד
לדעת להקביל
זריחות
לדעת לכבות שקיעות

11.11.03

מתוך "זמן בולע את עצמו", נתן-נטע, 2004

תקציר שיחה

גלויה מתל-אביב

מה זה להיות אותנטי,
לרוץ באמצע דיזנגוף ולצעק ביהודית מרוקאית.
"אנא מן אלמגרוב אנא מן אלמגרוב"
(אני מהרי האטלס אני מהרי האטלס).
מה זה להיות אותנטי,
לשבת ברוזל בצבעונין (עגאל וזרביה, מיני לבוש),
או להכריז בקול:
אני לא קוראים לי זהר אני זיש, אני זיש (שם מרוקאי).
וזה לא, וזה לא,
ובכל זאת טופחת שפה אחרת בפה עד פקוע חניכים,
ובכל זאת תוקפים ריחות דחויים ואהובים
ואני נופל בין העגות
אובד בכליל הקולות.

מתוך "תמביסרת ציפור מרוקאית", הקיבוץ המאוחד, 2009;
"ספר הנענע", עקר, 1979

תל-אביב עיר צבעונית מאד לבנה.
משתנה כל רגע ונשארת מה שהיא.
תל-אביב עיר נקיה מלכלכת.
זה תלוי בעינים.
תל-אביב כמעט ניו יורק.
מיחם מלקק הים את ירכי תל-אביב ולב
תל-אביב לבן.
בני אדם כאן אינם שכים לאיש.
גם לא לעצמם.
תל-אביב עיר קפסאות ותריסים.
בתל-אביב תיאטרונים, אופרה, התזמורת הפילהרמונית
מוזאונים ויפו.
אומרים כי הסרסורים רוצים למכר את יפו
ויפו יפת ימים (כתב עגנון) היתה
זמן רב לפני תל-אביב. זמן רב, רב, רב.
אפלו אנדרומדה הכירה את נמלה
רתוקה אל סלע עד שפרסאוס בא
ושחרר אותה. שום פרסאוס
לא יבוא ויגאל את תל-אביב.
רצוננטים רבים מדי מאימים
על רחובותיה, שוככים עם נשים בחדריה
שטופי זעה. משורר אחד כתב כי
אהבת בחורותיה בין רגליהן.
דבר כזה קים בתל-אביב.
מי שומע את מי ברעש הזה?
חמש דקות גשם ותל-אביב מוצפת.
אנשים זקנים כשורצים לחצות רחוב
מפשילים את שולי מכנסיהם. אנשים זקנים
אינם שומעים את שירת בנות הים בתל-אביב.
מפסידנים יושבים בלי ניע בבתים מפארים מתקלפים
נועצים עינים בתקרה עד שמפציע השחר.
האם יש מלאכים בתל-אביב?
דברים נוראים קרו בתל-אביב.
דברים נוראים קורים בתל-אביב.
מי פלל שקך יהיה?
האם תל-אביב תל-אביב?
מי המציא את תל-אביב?

מתוך "שירים מאוחרים", קשב לשירה, 1999

אשר ריך

גורא לשם

שורשי הקיץ

אם תרצו

הִירְקוֹן הוּא תְּמִיד קִיץ.

מְחוּג הַצֵּל בְּשָׁעוֹן שֶׁמֶשׁ,
בְּרָחוּב יְלָדוּתִי בּוֹאָכָה רָחוּב הָרָצָל –
הַבְּרוּשׁ.

וּבְחֶרֶף תְּרִיסֵי הַמוֹגָפִים נַעֲקָרִים
מִזְמָנָם, מִרְצוֹנָם.

אִם תִּרְצוּ, אֵין זֶה אֶלָּא אֲגָדָה
עַל יֶלֶד וְעֶנֶק יָרֵק
(כְּעֵת בְּנֵק שֶׁהוּא גַם יָדִיד).

נִסִּיתִי לְהַכְנִיס הַבֵּיתָה אֶת
הַחֶלֶל הַבִּלְתִּי מֵאַרְגָּן שֶׁל חַיִּי.
הַמֵּיּוֹת הַזֵּמָן, קָרְקוּרֵי הַמָּקוֹם

לֵיד-הָאוּבְלִיֶּסֶק הִירֵק הַזֶּה
חֶלֶף-עֶבֶר יוֹבֵל.
אֲנִי חוֹצָה,
חוֹסֶה בְּצֵלוֹ
הוֹזָה-לֹא-הוֹזָה.

מִגִּיעִים אֵלַי מִתּוֹךְ שְׂרָשֵׁי הַלִּילוֹת,
מִן הַבִּיצָה שֶׁעוֹד לֹא נוֹלְדָה. כֹּה נוֹצֵץ
הַקִּיץ הַמוֹצִיא אֶת יְמֵי וְלִילוֹתֵי.
מִלְחָמָת עוֹנָה בְּעוֹנָה –

הִיָּה הִיָּה יֶלֶד.
הִיָּה הִיָּה בְּרוּשׁ.
אִם תִּרְצוּ, אֵין זֶה אֶלָּא אֲגָדָה.

תִּלְ-אֲבִיב צוֹבֶטֶת אֶת עֲצָבִי
בֵּין עֲצֵי הִירְקוֹן אֲנִי יוֹשֵׁב
עִם בְּנֵי הַקִּטְנֹטָן, בְּתוֹךְ עֲגֻלָּה,
עַל סֶפֶסֶל לְעוֹס בִּידֵי זְמַנִּי קִיץ –
וְחוֹשֵׁב עַל עֲתִידִי הַמְתַּקֵּצֵר. זְכֵרֹנוֹתֵי
מִתְעַדִּים: הֶרְכוּשׁ הִיָּחִיד שְׁאוּרִישׁ לְשֹׁאֲרֵי.

הַבְּרוּשׁ לֹא נִגְדָּע.

וְהַיֶּלֶד יֶלֶד.

מתוך "חלונות אל הפארק", קשב לשירה, 2015

מתוך "תמונה קבוצתית עם עיר", קשב לשירה, 2010;
"שולי האש ושירים אחרים 1959-1998", קשב לשירה, 1999

היכן הם היום?

אט-אט נוסעת עוד תמונה.
העיר, כביכול חסידה,
כעב שט וכיושביה
ממיתה ומחדשת, ורק בנשם
תכריכה, כגל סמוי נשבר,
תבקש על נפשה.

במקום בו עמד גן-החיות
מחבר היום כביש את שד' בן-גוריון עם בית-העיריה.
בית-העיריה הישן, שכן לבית ביאליק,
היום בית-נכות,
אשר חלונותיו המארכים נשימתם כולאת חיים
בלחיים קעורות, שקועות עצם,
וגם הטיח הטרי אין בכחו למחות את הערות
ואת הגזר של יום אתמול.
כרמי הגפן של אז הם היום כפר מלכי ישראל,
רחבת העיריה ושער הפגנות,
אשר בלבה אנדרטת השואה
ובימי חל מקום בלוי לכלבים ומפגש לבעליהם.
את חרבות משק הפועלות והג'ומס הנשכח
חוצים רחובות על-שם המשוררים
איציק מאנגר ורחל,
וסביב להם בתים ובית-ספר הומה.
כנגד הברכה צנועת המדות, המבישת,
הוקמה על חרבות 'מחלול' ברכת החרבות פולשת הים,
לצדה המרינה ומעליה משקיפה כפר אתרים,
מפיצה ריחות של מאכלי שבעים גליות.

מעט מינה, מחביא בסתר מדרגה
את קבר הנכבד,
נשא מלון 'הילטון' חוסם רוחות ים
וראשו מתגרה בשמים.
ובמרחק, דרומה-מזרחה, כנגד צריפי העץ העבש של שכונת 'נורדיה'
עומד הענק השישי דיונגוף סנטר -
מרכז קניה ובלוי לדוברי שבעים לשון ולשון.
והפרדס? הוא, כילדות שחלפה,
זרוע כוכבי חלום, עמוס לעיפה.
כך, תמונה תמונה,
כשושנה בין החוחים,
במעט משכן הלב חדיה מרים
ועליה נדחים בארבע כנפות ארץ.

ומה עלה בגורל המשפחה?
אחים ואחיות
כעלי שושנה,
נשירים,
נפוצו קשי-יום.
חלקם שוכני דומה.

מאיר ויזלטיר

קו הרקיע

כן, זה קו הרקיע של העיר
אשר כסתה את פני העיר הישנה
בה נכחדו נעורינו. מה, את לא מאמינה?
היתה פעם עיר כזאת,
מלאה אנשים חדשים,
שהתבלתה במהירות.
יש תצלומים.

אם תרצי אראה לך.
הנה, זאת יד לבניה בונייה.
בנאים נלהבים היו,
גם זמרים אדירים.
הם הצטינו בתקוה, אבל רמו בחמרים.
על כן נבנתה חמרים נשירים. והם נשרו,
לתוך תלתלינו.

בהמה דקה

רכובים על עזים ותישים
(אפלו על תרנגולים)
נבוא אל העיר שפעם היתה עירנו
(אנחנו נהיה כל-כך קלים
ובהמה דקה תשא אותנו בקלות)
נעבר ברחובות המשנים
על פתחי בתים עזובים
שבמבואות שלהם התנשקנו
נשיקות חזקות ומתוקות.
בתי-קפה שנמוגו
מזמן, יבליחו לעברנו
עוגות שכבר לא תאפינה
אבל ריחן ממאן להתנדה.
בכפרות הסתמיות ובגנים
מתכנתים בטפטפות ממחשבות,
נעבר בתהליכה נלעגת,
שתפגע ברגש הטעם הטוב

מתוך "מחסן", הקיבוץ המאוחד, 1994 ⁹⁴אפלו בתחושת הצדק

פ י צ י יהורם בן מאיר

סומל

אני ידעתי את סומל
נכנסתי לפרדס לא נסתי
איכה לא ידעתי
כלילה כלילה התכנסתי אל פנים פעימת
המשאבה
אל נעימת תנה רעבה
אל נשמת דברים
שבמסותור

שם ראיתי רועה רואה בשושנים
שם כל השנים
והשני בשעת מתן הקסד
רעיתי עם הרועה
הקטן
כך חיייתי

ראיתי חורש נגש בקוצר
קוצר נגש בבוצר

למי למה אני עמל
על מה אני מצר
איכה איכה הלכה סומל
מעולמי לעולמים ובאה
בחלומי

והיה בה כרם
שמשרם
הדברים
הבקר עמדתי באין סומל
בקרן הרחובות
ז'בוטינסקי אבן גבירול
כמה סואן כמה ממאן
הכל

נצבתי ליד פגוש של סוברו יד שניה שנה

על זגוגיתה כך נכתב
פקח נכבד מיד אשוב

כך בכר אני עומד הומה ומשער
דומה כי עוד מעט קט אשוב אפגש אותו
משהיה מנשיה
עולה מתור
זהב

מוטב אשאר כאן ישוב על המדרכה
עוד מעט ישוב

שנה שנה אחת שאין שנה
לה
היא קול היש

לפתאם בא ר' שלמה אבן גבירול נגש
נרגש
אמר דבר אשר שמר מזכרון עולם
החי כרם המות

עמוס לויתן

איתן קלינסקי

בתחנה המרכזית בתל-אביב

מחירים

מחיר שפרוטים בשוק לוינסקי
1/4 ממחירם בסופר

מחיר תספירת ברחוב עליה
1/5 ממחירה בסלון ששון

מחיר סנדלים בקניון
פי 3 ממחירם בחנות המפעל

מחיר ספרים בסטימצקי
בלא שום יחס לערכם

בחנות 'הכל ב-2 שקל' קניתי
בעשרה 5 תחתונים לגבר.

בודי מסז': 100 בסלמה, 200 בכפר.
אני חושב שאלך על היקר.

מתוך "בזמנים נאורים", קשב לשירה, 2008

רחוב בתל-אביב
זה נוגע בזה –

דוכן מוכר סדקית
שנים בשקל
רק היום,

חנות מוכרת ספרים
שנים בעשרים שקל
רק היום,

כוד מוכר זונות ואשליות
שנים בחמישים שקל
רק היום,

המחירים
בתל-אביב
צנחו

רק מחירי הדירות האמירו
לא רק היום
הם יאמירו
גם מחר.

מתוך "אספן של שלום", ספרי עתון 77, 2013

דן צלקה

מוטי בהרב

*

נישא אל הים

עם בקר רצתי בפרק הירקון,
אחרי עפו זכוב ודבורת-זהב
וצפור אפרה; שועל (האמנם
היה זה שועל?) טפף וחלף
בשכיל לצדי.
אחר-כך רפרף קרוב לאזני
פרפר, ואחר אחר, כתם-כנף.
ומטוס קטן רחף מעלינו.
עשינו ג'וגינג, כלנו יחד.
והנה הליט ענן את השמש,
וצל התפרש על לבן השכיל.
רק הפרפרים התמידו.
אה, ג'וגינג, דבר טפשי.

נשא זר באבק המדבר האויר לא שקוף הלילה
גשר מפתל בלב עיר תל-אביב ממתי היה פה
גשר פעם ידעת לעבר בעינים מכסות
היום אתה בוזה מבעד לענן אביב
חרף מעיב על עיניך

האויר לא שקוף הלילה נשא אל הים ובעורף
גחליליות קיץ נעורו טרם זמן מהבהבות וכבות
קוסמות כך אל השדות

מתוך "כפרי", ספרית פועלים, 1990

מתוך "טריסטיה", אבן חושן, 2002

אגי משעול

נחלת בנימין

יפו

לפעמים, למשל ביפו,
כשהשמש עומדת לשקע והסירות
מתנדנדות על פני הגלים כמו בציוור,
וחתולי מסעדות הדגים מתקמרים בין השלחנות
ופתאם -

מכונית מתנה עטופה בסרטים ורדים
פולטת חתן וכלה וצלם
והשחקנים כבר מתעופפים בין התרנים
על גלגל החמה הכתם
ואנחנו חבוקים על המזח -

החבור הזה יכול לפעמים לרמוז דבר מה
על כונת הבמאי
הכמעט כל-יודע

אבל אנחנו הדוקומנטרים,
מתהלכים לנו סתם גם מחוץ לסט
ללא כל לווי מוזיקלי,
ואין מי שילחין את חיינו

אפילו עכשו
עם פרופיל שובה לב כזה
כשאור דמדומי מדיק
ומקיף את פנינו בהלה
ואין ברי הלחנה מאתנו

וגם לא קדם, בנסיעה
כשנופים מפלאים קרסו בחלון
והשקיעה (ראה שמש) השתקפה במראה
והסגילה פתאם הפסקת
בין הורד לכחל
והיינו ראויים כל-כך לתקריב

אבל שום קהל צופים לא מלווה את מעשינו,
רב הזמן אנחנו בחזרות
או מקמטים בחדר צריכה
וכל נטל ההזרה הוא עלינו.

רק לפעמים,
כמו במכונית המזל,
נבלמים לפתע בשורה, בזה אחר זה
שלשה ארנבים
לקול מצהלת המטבעות.

למעלה ענני פלנל
למטה בחדרים אח בוערת כחל פרוסי
וכרחוב הקפוא כמו עורק לבן
אנשים ומזודות
אל הספינה שתקח אותם אל חוף יפו,
חלום חול, הטלת גורל
על שפת הים, נביאים עניים רגוזי עינים.
הכל מתחיל מבלי דעת
בנחלת בנימין בונים בית
שלש קומות של יתמות
בנחלת בנימין 43 בלילה סיוט תרכי
גרוש ונדודים אל כפר סבא
בתפוזים בחולות בקיץ
על שפת הבאר מרעלת בארץ גזרה
רק אחת תעז. אחר-כך גם בה תדבק המחלה
והיא תקבר בין גולי תל-אביב:
תחת מצבה של צפרים ופרי שבעת המינים
זהבה בקובסקי לבית שטיינהאוס - בית צורי בת ל"ג במותה

מתוך "מבחר השירים 1975-2010", הקיבוץ המאוחד / מוסד ביאליק, 2010;
"פסוקי ירח", הקיבוץ המאוחד, 1999

פלא הירקון

יִצְאָתִי עֵיף. הָעִיר הַזֹּאת אֵינָה מְרַחֶמֶת.
מִה יְכוּלִים לְרַחֵם שְׂבָרִי אוֹתִיּוֹת שֶׁהוֹטְלוּ
יָחַד בְּזַעַת אִפִּים?
אָבֵל מִיֶּשְׁהוּ מְסַדֵּר אֶת שׁוּלֵי הַשָּׁמַיִם עַל פְּנֵי הַבְּתִים
כְּמוֹ תוֹחֵב שׁוֹב וְשׁוֹב שׁוּלֵי כְּתָנֶת אֵל
תּוֹךְ מְכַנְסִים.
כְּמוֹ מַחְזֵר מֵאֶהָב שִׁיּוּדֵעַ שֵׁישׁ לוֹ יוֹם אֶחָד לַחַיּוֹת,
אָבֵל אֵיזָה יוֹם.
אֵיזָה יוֹם.

כָּאֵב הָרֹאשׁ הִיא רַחֲמִים עֲצִמִּים שֶׁל הַבָּשָׂר וְשֶׁל הָדָם.
הַמַּחְשְׁבוֹת מְנַגְעוֹת.
אָבֵל רוּחַ הַשִּׁיר עָף בְּצַפְרִים
עַל גְּדוֹת הַיֶּרְקוֹן עִם הַמִּים הַזּוֹרְמִים מִן הַיָּם אֶל הָעִיר,
עִם שְ�נֵי סֶפְסָלִים שֶׁמְשִׁיכִים לְהִתְקָרֵב זֶה לָזֶה
מְשִׁיכִים זֶה לָזֶה לְהִתְגַּעְגֵּעַ,
מְטִילִים צִלָּלִים בְּשַׁעַת עֶרְבִית כְּמִקְלַעַת זְרוּעוֹת.

אֵין מִי שִׁיּוּכֵל לְנוֹחַ מִן הָעִיּוֹפוֹת בְּעִיר הַזֹּאת.
סֶכְסוּךְ הַמְּכוֹנִיּוֹת מְבַלְבֵּל כְּשִׁגְיאוֹת כְּתִיב.
אָבֵל אֵנִי אוֹהֵב אֶת הָרֹאשׁ הַחוּלָה
שֶׁל הַנְּהָר,
יוֹם וּלְיָלָה מוֹרֵד מְסַמֵּךְ שֶׁל אֶהְבֶּה.
וְגַם הַמִּים הַמְּעַפְשִׁים הוֹפְכִים זֶהָב
בְּכֻלָּל הַנְּסִים הַמְּתַרְחֲשִׁים בְּכָל עֶכְשׁוֹ.

מתוך "אחרי הגשם: שירים 1964-2014", קשב לשריה, 2015;
"אהבה לצמחי מרפסות", הקיבוץ המאוחד, 2001

אילוף דוכים ברחוב מלצ'ט

אֲנִי הוֹלֵךְ לְאֵלֶיךָ אֶת הַדְּבָרִים שֶׁל רְחוֹב מְלָצ'ט
חֲכִי לִי לִפְנֵי הַרְמָזוֹר עִם לַחֲמִנִיּוֹת;
בְּעוֹנֶת הַפְּנִדוֹת סָרְקָתִי אֶת תֵּל־אָבִיב עַד לַיִם;
בְּמַבּוּק גָּדֵל בְּשַׁפֵּעַ, בְּנָנוֹת פָּחוֹת.
נִבְטִי הַבְּמַבּוּק הֵם מְלוּחִים מְדִי וְהַפְּנִדוֹת
עֲבָרוּ לְבְרוּקָלִין לִכְן אֵלֶיךָ בֵּינְתָיִם לְהַסְתַּפֵּר

תוֹלְדוֹת הָאֵלּוּף מְנַצְחוֹת וְהוֹלְכוֹת
בְּמַכּוֹן צְבֻעֹנִי לְוִיטְרִז' וְטְרִינְרִי.
אֲנִי הוֹלֵךְ לְהַקִּים קֶרֶן לְמַעֲבָרִים לְבַעֲלֵי־חַיִּים
בְּאוֹטוֹסְטְרָדוֹת
וְאָבִיא הָעִירָה פָּרָה מְשֻׁלִּי.

בְּצִמְתִּים מְפֹת שֶׁל עִירִית תֵּל־אָבִיב
וְנִחִילֵי דְבוּרִים מְאַחֲרִי הַזְכוּכִית.
פְּסִיכּוֹלוֹג לְבַעֲלֵי־חַיִּים מְטַעַם הָעִירָה
מִזִּין אוֹתָם בְּצוּף מַהוּל בְּאִבְקַת מִתְכַּת.
חִלּוֹנוֹת הָרְחוֹב לוֹקִים בְּעִנְרוֹן חֲלָבִי
אֵל תְּגִידוֹ "מְכִירַת חֶסֶד", זוֹ מְלָה מְכַאֲבָה עַד קֶצֶה הַמְּדֻרָּכָה.
לֹאֵן יִלְכוּ שְׁתֵּי הַנְּעָלִים הָאֲדָמוֹת
אִם יִגְרְשוּ אֶת הַזּוֹנוֹת הַהוֹלְכוֹת בְּצֵל הַשִּׁקְמִים?

שְׁמִירַת תְּשֻׁתִית לְחָה תְּלוּיָה
בְּנוֹכְחוֹת יְצוּרֵי בָר.
בְּזֶה נִפְתַּח מְבַצֵּעַ לְהַקְמַת חֵי־בָר פְּרוּג־גוֹרְדוֹן.
תּוֹךְ שְׁנֵתִים יִגְדְּלוּ מְאוֹד עֲדָרֵי הָרֹאמִים.
נִנְסָה לְהַבִּיא חֲדָקָרֶן רֹאשׁוֹן.
דִּירֵי הַקּוֹמוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת נִקְרָאִים לְטַפַּח חֲלָקוֹת אֶסְפֶּסֶת.
אֵין לְהַבְהִיל מְשִׁיבַת הָאֲנָפוֹת. לֹא רַק שֶׁהֵן קְדוּשׁוֹת,
הֵן גַּם אוֹכְלוֹת קֶרְצִיּוֹת.

מתוך "הנחלמים", כרמל, 2007

עודד פלד

לנערה תל-אביבית, סגנון ישן

היא יפה. עד מאד.
בבית-קפה / קונדיטוריה
סגנון ישן
קינג ג'ורג' פנת
משהו, או בסמוך,
אם עתיקה
ואב חבוש כפה
סוגרים קפה
שמונה בערב
שעת געילה
והיא -
מלצרית בשרוול ארוך
וחיוך משוח בשש.
יפה. עד מאד.
כמו בעירה יהודית
מוזרה
בפרח הדבדבן
שאני חולם בשבילה.

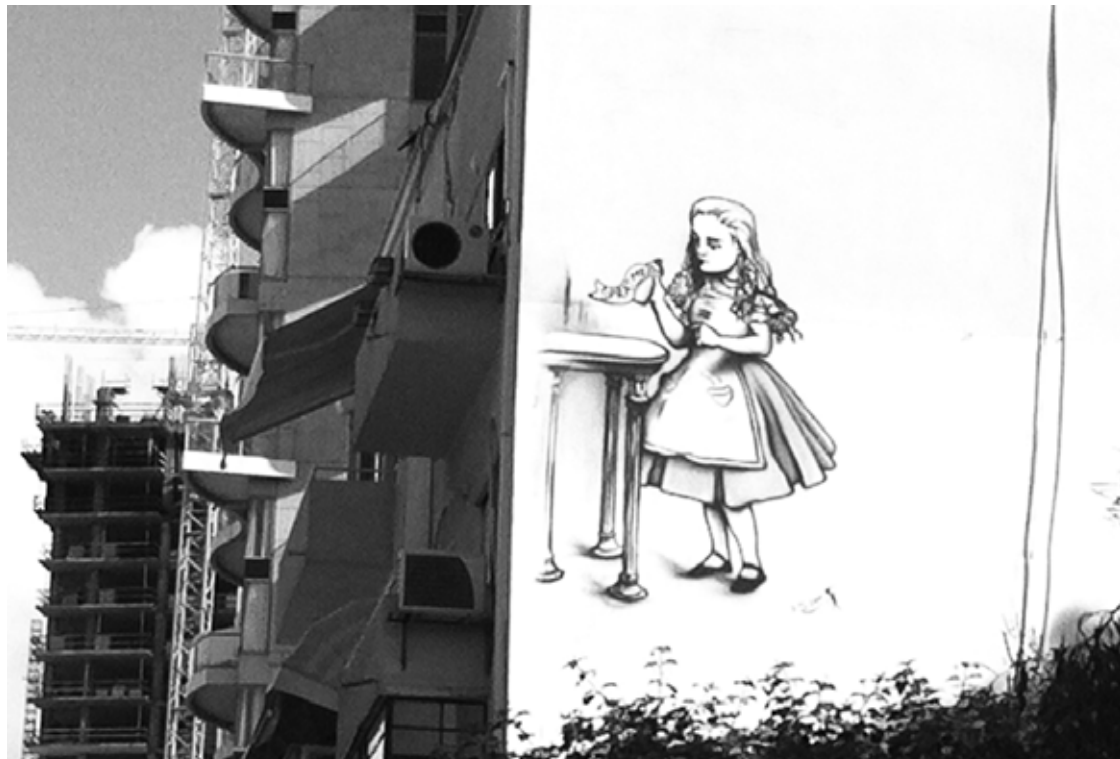
מקסים גילן

נערה בבית-ראובן

בבית-ראובן
שומע את נתן
מרצה על יהודה.
ומולי
באפסמקום
נעראשה
בצמר ירק
עבה.
צארה
יותר [שירה] משירה.
עליו כתבו
נתן ויהודה.
כשהיא מפנה פרופיל
פיה מתוח. קשוח.
תולעת בתפוח.

מתוך "פתח דבר: מבחר שירים 1973-2005", קשב לשירה, 2006;
"חלונות, מרפסת, חצר אחורית", אופיר, 1993

מתוך "בבית קורס", מטען, 2002

רגע לידיעתו של ראש עיריית תל-אביב:

שדרות ח"ן

החשך סביב נחצב בתנועת אורות המכוניות, הכל סובב ומזרק
בתוך ברכה ועורבני על ראש מזרקה בכפר רבין ובפיו דג זהב
ששלה מהברכה האפלה. הדג גדול וכבד ומושך חזרה אל הברכה
וראש העורבני נופל ומניף שוב ושוב דג זהב להניף כדי להניף כדי
לנשך ולהכות את דג הזהב פרוטאין שמן וזהב על ראש המזרקה
בכפר רבין ומסביב לה תנועה שאינה שמה לב לראש העורבני
המכה דג זהב מתקציבה של עיריית תל-אביב.

מתוך "מסע אחר עם עורב שחור ו-Saint Claire", קשב לשירה, 2016

בכפות מקדשי השדרה ישתרגו צפרי בקר.
מתוך גביעי גרונותיהן נוטפים חיייהן הזרים.
חולמים את האדמה שרשי האויר.
ורדרד נושר השחר מסארי הלילה.

עורב צועק מתסרקת שער סבוב.
האור מתקמר להמלט משבי הלילה.
שמש כתם מבשיל בין ענפים.
וטפת הורו תבהיק על מצח השמים.

שתק עורב. לא עוטה בגדי ארגמן או סמבוק,
ובכל זאת ללא בעל, כמו הנשים הכתמות ההן,
האם עלייתי על המוקד, או שאני חפשיה?
אני? לי מוטב שאשתה תה לתה.

מתוך "עצמות ועננים, מבחר 1966-2008", הקיבוץ המאוחד / מוסד ביאליק, 2010;
"הנפש היא אפריקה", הקיבוץ המאוחד, 2005

אלנבי של מכאוב

קשי יום נרגנים
שהזמן והגורל מתאנים להם
מצטופפים בתחנות
עם סלים ובלי
ממתינים לאוטובוסים
בסבלנות כפוייה
כלם זרים ומוזרים
גולים בארץ תנ"כית
ואיל גולן באזניהם
נהג סוגר דלתות
על אדם שנסה לרדת
בין הרקב לרחוב
הוא זועק "נהג נהג"
כאיוב הקורא לאלהיו
אבל כלם זועקים בלי קול
פי מלחמה בעתונים
וטילים על ראשינו
ונערים חטופים קרבן עולה
יהיה חורש רעות
מגיח כהומלס אכזר
מאד של פיה לוחט
תובע צדקה באלימות
רגע פתאומי של חסד –
בחורה עם תחת ענק
קמה לפנות לי מקום
אני נראה קשיש
פי אני אכן קשיש
בערב קצת חשיש
ישפית כי אין מושיע
חמלה גדולה מתפתחת
במעמקים הנאנקים
עלי עליכם עלינו
מחסורים ממררים

מתוך "קו לילה", קשב לשירה, 2015

*

הלכתי להתדפק אל ביתי היפואי אל גני היפואי היפה
שנשאר לבדו באמצע גבעות חול אמצע קוצים ופרחי בר
אמצע תלי אשפה וחצרות של עזובה
וכלבים משוטטים מרצים, שמצאו מסתור
בחרכות ביתה של מרי בת השוטר הקסוקרית כחלת העין
ולידה סלושה וזלמן הקטן ומשפחת החרדים ההונגרית
שנשתייה התהלכו קרחות מתחת לשביסים של כתנה ומלמלה
וטובה השמנה זהבת השער המציצה ממרומי גגה
אל גני הפרטי, להחליף שריקות הזדהות ואיתותי מקל
שנלך לשבת בין ענפי העץ ונתכוון
לתעשית הבשם מפרחי מימוזה זהבים
בתוך בקבוקי זכוכית קטנים מלאים במים ובשמש.

זוהרת על גג ארמון ילדותי בימי הילדותי הקצובים באביב
מקפת בחלקאי השכונה המחפשים לחיות ומלכות
ליצנים שחקנים חביבים שבאו לשיר לכבודי
לשחק על גג ביתי והתאומים הקטנים שפסיקהם מלאים
בצפרדעים ובג'ולים. ידעתי שמתר לי לפקד עליהם
לרחם ולחן אותם מלכה עם אנשי חצרה משרתיה והנסיך החוטף
המלך הזועם, המלכה הנסתרת ובתה הסוחרת
כלם במורד גרם המדרגות שקם ונשא
אל הגג הזה ללא מעקה.
והיה שם חשוד מעט וגורי חתולים היו אחי הקטנים
שלטפתי ונשקתי עד ליום המר בו השלכו בידי סבתי לפח.

פרק ז' במחזור "אנסה לגעת בטבור בטני"

מתוך "תורים", הקיבוץ המאוחד, 2005; "אנסה לגעת בטבור בטני", הקיבוץ המאוחד, 1997

שיר יפואי או:
שיפור על אש קטנה

את שדרות ירושלים אני מחביא
בהליכה מפנמת.
השוטרת בכפר
מנפנת לי
רפורטים צבוריים.

ריח פתות נחבל במתני
סבל יוצא מתוך המזרקה
ומכונן סוס חולה.
בעגלתו
ערבוביה של דבק ונעלים.

"אלהמברה" שופך עגולים
על "בלומפילד"
כמשחק ערבי ישן.

עד כאן יפו
ומה הלאה
בנין נופל על בנין
כמו אדריכלים בוכוח סוער
על אזור עתיק

בעמדת היצאניות
צמיגים שרופים וצמר-גפן.
לאט לאט אני חוזר ומתברג
בתמרוני "עצר" ו"אין כניסה"

מתוך "קפה שחור וכל הטבק", מסדה, 1978

הסופרמרקט של אבן גבירול

תרצה, אמר בעל הבית כשבאתי
לשכר את הדירה, תראה את השלט
של הסופרמרקט באבן גבירול.
בלילות הוא אדם. הייתי יושב
עם אשתי בסלון והיינו מסתכלים,
צריך להסתכל במשהו קבוע
כדי להבין מה זאת אומרת שהחיים
חולפים, אתה מבין למה אני מתכוון.
חוצץ מזה אין הרבה שעשועים. בדירה
שמעל הדירה הזאת גרים דתיים,
יש להם ילדה מפגרת וילדה יפה
אבל הם לא מפריעים. גם כשהם מתפללים
הם לא מפריעים.

מתוך "שירים 1970-2012", קשב לשירה, 2013;
"דיווח מתוך התרחשות", מסדה, 1979

ירח יפואי

לענבל לב

אבולוציה במבצע

הבית הזה ב־המלך ג'ורג' 24 שֶׁנִּבְנָה
כְּבֵית חֲרֹשֶׁת לְקֶרֶחַ
וְהָיָה 'נֶגֶב קֶרְמִיקָה'
וְ'כֶתֶר פִּלְסְטִיק'
הוא עֲכָשׁוּ AM:PM שָׁקֵם
עַל חֲרָבוֹת הַפִּיּוּצָה.
אֲנִי מַצְלֵם אוֹתוֹ לְעֶרֶךְ אֲבֹלּוּצִיָּה
בְּמִלּוֹן הָעָרִים אֲדָמוֹת הַשְּׁפָתִים
וּמִתִּיג:
קֶרֶחַ,
קֶרְמִיקָה
פִּלְסְטִיק,
וּמִלְכֶת שָׂבָא הַמְחַפֶּשֶׁת לְקַפֵּאִית אֲתִיּוֹפִית,
הַיּוֹשֶׁבֶת בְּשִׁלְשׁ בְּלִילָה בֵּין עֲרָמוֹת שׁוֹקוּלָה,
וְרוֹאָה אֵיךְ עֲצִי גֶן מֵאִיר קָדִים עֲמָקוֹת
לְעֵבְרָה.

מתוך "כוח סוס", זמורה ביתן, 2013

אִם יִפּוּ הִיְתָה שְׁעָרָה
הִיְתִי שׁוֹתֵל אוֹתָה עַל רֹאשָׁה
שֶׁל אֲנִדְרוּמָדָה
וְנוֹתֵן לְגָלִים לְחַפֵּף, כְּמוֹ שׁוֹלִיָּה בְּמִסְפָּרָה,
אֶת הַדָּקָה לְפָנַי שֶׁגַּל הַמִּיתוּלוּגִיָּה בָּא
לְהִבְרִיק אֶת יָפִיָּה.
אֲבָל יִפּוּ אֵינָה שְׁעָרָה,
וְעַל 39 הַמִּדְרָגוֹת הַיּוֹרְדוֹת
לְחוּף גִּבְעַת עֲלִיָּה נֶחֱתֵךְ הָאוֹיֵר
בְּעֵינַי נִינְג'וֹת עֲטוּפוֹת בְּשִׁמְלָה וְרַעְלָה,
בְּרָגְלֵי מִסְפָּרִים,
וּבִסּוּסִים הַמְנוּפָּפִים זָנָב
שֶׁעָה שֶׁהַפְּרָסוֹת חוֹפְרוֹת
בוֹרוֹת
בְּאֶדְמָה.

לִילָה אַחֵר יִפֹּל לְתוֹכָם הַיָּרֵחַ.

מתוך "אלג'יר", זמורה ביתן, 2009

משכים לשבת סולו

שתי דקות. הקדשה

למלצית ב"הספריה", קפלן 6, תל-אביב

א

"מה לך, אדוני? –"

זך נבט מפנייה, עד שאין להעיר בכרור

מה יפיה

הרב, אם אך

נעוריה, פקע פרח בצלוחית עדינה על מפת השלחן.

"קפה עם עוגה? ואולי לאכלי?"

אותי (שאיש לא טרח לברר רצוני בכתנת-חיים)

היא שואלת, תשומת-לב בעיניה, דריכות להשביע רצון.

"עם חלב, כמוכן, ואם יש – קצת קצפת. תודה."

לעולם לא אשכח לך את זה, נערה,

אפלו עכשו את פונה לשלחן הסמוד, מחיכת,

עם הטיפ שזכית בו, ופנקס הזמנות,

ועם זהר צלול שאיננו מאפשר כלל לבחן בבטחה

את יפיה, שעכשו הוא נחסר

שתי דקות.

ב

אם תרצי, אוכל לנחש לך עתיד, וגם לי,

במשקע הקפה –

הנמס – הלא-כלום.

אין צעקה נטושה יותר מקירות מסממי גרפיטי בשכבות

אדם שחור כחל צהב נצרב בגוף חומת

ברלין שנפלה, במרי של הארלם בניו יורק,

במבואות הנמל של סלוניקי, נאפולי, מרסי וגם

בתחנה המרכזית של ירושלים,

שם ממהרים למחוק בגלל הקדשה.

כאן, בדרום תל-אביב, אמני הגרפיטי צידי המחר

רואים ואינם נראים.

נגן רחוב ותיק, גבו אל הקיר,

יושב שם סולו מלכות בהצטלבות הרחובות,

קפסת קרטון ריקה, קעקוע ברק באספלט.

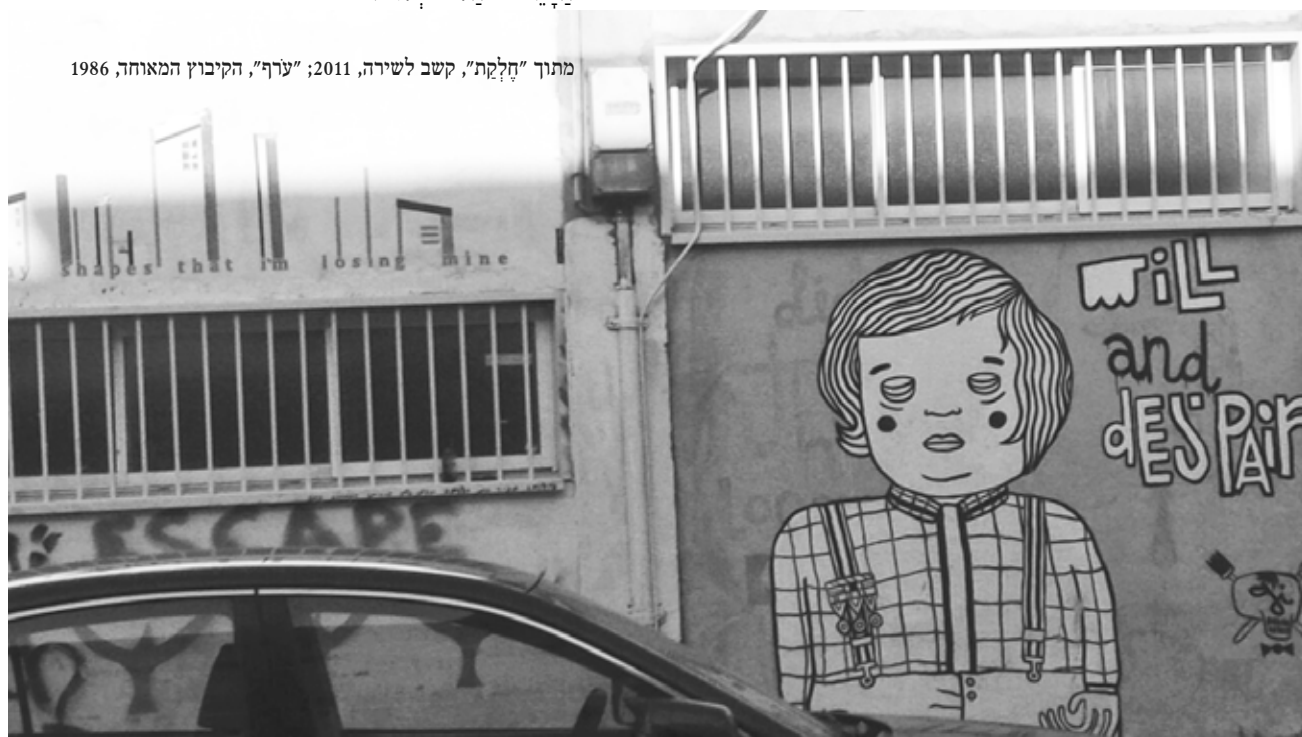
אני שומעת אותו מכונן את מיתרי הכנור שהביא אתו מריגה.

צלילים ראשונים מהססים

ואחריהם בערת הללויה.

מתוך "איוון שביד", הקיבוץ המאוחד, 2015

מתוך "חלקת", קשב לשירה, 2011; "עורף", הקיבוץ המאוחד, 1986

פרץ־דרור בנאי

כדור גלידה אחד בתוך בסקוויט

תנו לי את העיר תל־אביב
כדור גלידה אחד בתוך בסקוויט
אני רוצה ללקק לה רחוב רחוב
סמטה סמטה
וגוש גוש
תנו לי אותה סוטה פראית
לא מתאקפת, לא מתרסנת
אני רוצה לדהר אתה לאבדון
הלוך וחזור כבחלום
וכמו דהירת ילד בלונה פרק צפוף
המונים, וגדוש גלגלים ופעלולים
קרוסלה בטוח נגיעה
תנו לי אותה זנונת סודית
מתוקה, דביקה ומיזעת מחם
ים תיכוני
אני רוצה לדעת אותה לסרוגין
עד תצנח שצרה אחרונה מציצית ראשי
עד אהדל לנשם.

מתוך "שמחה קרועה", קשב לשירה, 2011

עדינה מור חיים

דלת ברחוב מטלון

פתאם באמצע הרחוב
דלת חומה
מדבקת על קיר.

מאחוריו מסתתרת
אשה שנעזבה על־ידי
הטורקים

מתוך "המצב והרוח", ספרי עתון 77, 2014

הטיילת בתל-אביב

ליוסי שרון

הטיילת שהיתה תמיד מזנחת
מתחדשת. מרוטה היתה
כנצבטת באצבעות מתכת
לא נראית, אפשר במסגרים
הכו בה הגלים
בכדורי ברזל.

ספורים הלכו עליה
על תפארת שנותיה הראשונות
מסעדה על פני המים
ופרחים ופרחחים ותזמורות.

בילדותי היה המשבר
אז נגדשה שפת הים
בפליטים אלה המביטים
במים, מציתים
על המים מאפק לאפק
את צעקתם
כאצבע מצרע נוגעת בבתים
מחלידה מרפסות
מקלפת טיח
מדיחה לזנות.

ואנו,
שעבורנו היתה זקנה בלה,
והים לארבה היה שמור לצנעה,
לרגעים חפוזים שבנטיילת ידים,
התקשינו להסתגל לנעוריה,
מעטרת בתי קפה חדשים והומים
לא יכלנו לשבת שם
המשכנו עד לקצה, שם
במזנון מהימים ההם
לקחנו גלידה בעמידה
כמו בגנבה מכורים לגנבה ההיא
גנבת תענוג בטיילת מענה,
ועוד עלינו למועדון השח המתפורר

המסריח משתן,
כמועדון במחנה עקורים,
מחנה שהתפנה מיושבי
והנותרים, כאן מקום כנוסם,
כאלו לכאן עוד מגיע
מעט מזרם הפליטים ההם,
וים המות עוד יפלט
מפר או ידיד שאבה,
ואפלו הוא צעיר ולא היה שם
משהו מן הדלקה ההיא
בבשרו אוכל.

אל החלונות הפתוחים
רוח ים התפרצה
מערבלת עשן סיגריות ואדי שתן,
השאיתי אותה שם מביט במשחקים
שם רצית להשאר
"בין יסורים לבין חומות גבוהות"
כאלו שם המקור
ודוקא שם תמצא הדרך
לא לחוש את עצמך
כשריד אחרון לעדר נרדף ומפוזר.

מתוך "משך הזמן", ספרי סימן קריאה / הקיבוץ המאוחד, 1986

כובענית

יומן יוני

אֲנָשִׁים שְׁשׁוּתִים קָפָה הַפּוֹדֶה
וְאוֹכְלִים מֵאֶפֶה גְבִינָה
בְּשֶׁבֶת מִהֲבִילָה
בְּשׁוֹד' רוֹטְשִׁילֵד, קָפָה הַלֵּל
לֹא יִכּוֹלִים לִסִּים
בוֹהִים בְּכַנִּסָּה
בוֹדְקִים בְּסִלּוֹלָרִי
יוֹשְׁבִים לְבֹד
(אֶמְרָתִי לְבֹד?)
לֹא מוֹצֵאִים אַחִיזָה בְּטוֹחָה
בְּעֵינִים
(אֶמְרָתִי בוֹהִים?)
בוֹדְקִים בְּסִלּוֹלָרִי שׁוֹב
מִנְסִים לְכַתֵּב
מִסְבִּיב זִגְגוֹת אוֹחֲזִים לֹא אוֹחֲזִים
יָדִים
מִשְׁפָּחוֹת יְלָדִים הוֹמִים
מְלַצְרִים עֲמוּסִי מְגָשִׁים
עֲצִים מְלַבְלָבִים צִפְרִים
מִבְּעַד לַחֲלוֹנוֹת קִיץ רִיחָנִי פִתְיָנִי
כְּמַעֲט מִתְפָּרֵץ מִבְּעַד לְזִכּוּכִית שְׁבָרִירִית
מְעַט נֹגֵעַ כְּמַעֲט
וְהַבְחִילָה הַגּוֹאֶה
וְהַסִּלּוֹלָרִי הַדּוֹמֵם עַל שְׁלֶחֶן עֵץ כְּבֹד
בְּקָפָה הַלֵּל, בְּשׁוֹד' רוֹטְשִׁילֵד
בְּבִקְרָה שְׁבֶת רֵאשִׁית יוֹנִי
כְּשֶׁפֶרְחִי סֶגְלוֹן אַחֲרוֹנִים
מְטִיחִים עֲצָמָם נְמָקִים לְאֵטָם
עַל אֲבִנֵי הַמְדָּרְכָה

מתוך "לכל רחוב משוגעת משלו", קשב לשירה, 2009

חמוטל בר-יוסף

על שפת הים של תל-אביב אני רואה

על שפת הים של תל-אביב אני רואה
הם ועוד הם.
המית המון חסר פרצוף
נגרר על הרציף הצר.
תסתכלי, אתה אומר, כמה יפה
הים רוחץ להם את הפנים
והנשמה מתישרת להם ברוח.
תרגישי איך הם נמשכים אל הספון
המתנדנד הזה, מרחרחים
את המרחק ואת הגבה,
אתה אומר ואתה
יפה מהים.
עיניך רחבות בהרבה.

מתוך "השתוות: מבחר שירים ישנים וחדשים", הקיבוץ המאוחד, 2011

אברהם בלבן

חוף גורדון, שש בבוקר

בחוף גורדון, בשש בבוקר,
אנשים נפגשים בחיך-ממתיק-סוד,
קשתפים למסדר חשאי.
בגוף שזוף הם משככים במים,
מהדסים בחול, מניפים ידים.

בחוף גורדון, השכם בבוקר,
אדם רואה כבעדשה מגדלת:
הגוף האנושי מתפורר.
שזופים, גאים, חושפים אנשים
בטן נופלת, מניפים יד קמוטה,
יחד נובלת.

בחוף גורדון, בקר וערב,
אדם רואה:
אי גוף מפאך, אהוב,
אי צרור חיים נשחת, נקוב.

מתוך "שירה יכולה", ספרית פועלים, 1981

מרדכי גלילי

עוזי בהר

בדרום תל-אביב

מתוך: "מחזור פתוח"

לא די באבק הקיץ על החלונות,
בתל-אביב הנושמת את חמה,
בבקרים מוארים ובכים, כדי שאדם
שהשבוץ שלו מתקצר בדלוגים מבהילים,
פה, בין הרחובות, יתפתה להעצור
ולחלק אתם שמחה.
בצהרים, כשכבר החם מכפל בכבישים,
רק שעת בטלה מציעה נדיבות לעיר.
והוא, שמעולם לא ידע ותור לשמו,
ונראה בא ויוצא בכניסת הבית,
כבר כמעט מרצון גולש לשתיקה.
ואהבה לסתמי שבמעשי היומיום,
שאין בו לא מחשבה תחלה ולא גמול,
אינה עושה אותו פשירה לכהנם של פרטים.

הרחוב הזה הוא של מוסכניקים ויצרני דודי שמש.
שלטים עקמים, שמות פרטיים.
בלוקים ללא טיח או צבע. הגשם שירד
עומד בפתיחים. שלוליות, ביץ.
על גג אספסט להקת יוני בר
מטפלת בפלומה האדמה-חלודה בחזה.

מתוך "רציתי לרשום נוף אחר", מוסד ביאליק, 2016;
"שני קולאז'ים ושירים נוספים", עם עובד, 1988

מתוך "ימים: שירים 1973-2011", מוסד ביאליק, 2012;
"מחזור פתוח ועוד שירים", סימן קריאה / הקיבוץ המאוחד, 1989

אלי הירש

גדה

היינו פוסעים בפרישמן בואכה דינגוץ
כי התחשק לה, לדבריה, לפקד את סטימצקי,
שבאותן שנים, ראשית שנות התשעים,
היתה חנות הספרים הכי סבירה בשכונה.
והיית נוכר בין המדפים היכן שנכרת
ואני נגרף בין המדפים לאן שנגרפתי
וכעבר כעשר דקות היית פונה אלי ואומר:
אני קופץ רגע, חכה לי פה, והולך לבקר את הוריה.
וכעבר כחצי שעה היינו נפגשים בדוכן של בדיחי
אוכלים פלאפל ושותים מיץ ענבים מתוק כזין קדוש.
הייתי המלנה שלך לפגישות עם הוריה.
תמיד בחסות התרוץ של ספרים ופלאפל.
ופסעתי אתך בפרישמן ולא התעקשתי לומר:
הרי לא רק ספרים ופלאפל יש לה ברז.
הספרים והפלאפל, ממש כמוני, היו הקנה והסוף
על גדת הנהר שגרף אותך אל הוריה.

מתוך "גני תל-אביב התלויים", הקיבוץ המאוחד, 2013

בתל-אביב גם הצומח אפור

בתל-אביב גם הצומח אפור.
היא, שחייה עוברים עליה
בעיר הזו,
היא, היוצעת את תנועת
הכתפים מדי יום,
מאלצת אותי לבית
שוב את חיות האשור
הקטנות.
שיהיו כאן לדינו, שנוכל
לגעת בהן
בזכרנו כי די
באור הבקר
כדי להניסן.

מתוך "קפיצת הדרך", זמורה-ביתן, 1996; "אקלים הבית", עכשיו-סתיו, 1982

אבי אליאס

אלוהים ואיש שמן בג'יפ צהוב

בדרך הנצחון* ליד גן שרה,
הייתי אוהו בידה של סבתא ומספר לה
שהאיש השמן שנוסע בג'יפ צהוב ומעשן
סיגריות אסקוט, הוא אלהים.
גם השוטר במדי הצמר הכחלים שלי
כלבת בוקסר מנמרת, לא שכנע אותי
בספריות מלים שאליהם יושב למעלה.
עד שמישהו דפק בדלת ואמר שאמא מתה.

* דרך הנצחון - כיום דרך משה דיין

מתוך "אלוהים ואיש שמן בג'יפ צהוב", הקיבוץ המאוחד, 2005

אילן שיינפלד

שיר הודיה של שחר

לליאור

השמש עלתה, מפצה אור רך וסמיד
כחלמון בתוך מים, מעל קולנוע "עדן"
הישן, ואני מהלך הלך ושוב עם
כלבתי הזוהבה, לארץ הסמטה, מביט,
משתאה, בשמים, וחושב שאני בכלל
בתוך אקורל של סער עפרוני
או של קלוד מונה.

השמים תכלים והעבים עולים מים,
חושפים גון אפרסקי, כמו הפתים,
שאור השמש מעלה מקירותיהם
פלטה מלטפת של גוני פסטל רכים.

אלהים, אני לוחש בשקט בלבי, תודה
שהערף אותי לשעת האור הזאת,
לאור הקיץ הנפלא בתחלתו של יום.

אלהים, או ליאור המתוק, שסיים ליל עבודה
במזנון של "סינמה סיטי" בחמש וחצי בבקר
והעיר אותי, עם כל המתקנות של נעוריו, בברכת
בקר טוב, בהודעת אס.אס.אס.

מתוך "על מהותו של הג'סטין" שיראה אור ב'שופרא'

תל-אביב

תל-אביב, זונה יפה שלי, ילדה מאפרת,
מלאי לי אמבטיה של ליקר ביצים,
האכילי אותי בלשונות אספרגוס.
נחמי את ילדיך בנשיקות של ליפסטיק,
תני להם לינק מכל החורים.

לצחי

שמכף ידו בצבצה שיערה לבנה כשרשור
והיה דוקר את עצמו בסכות
להוכח שאיננו מת;

למימי

שקנתה צעצועים בארוס
והתייחסה אל כלנו כמו אל גלידה;

לדינה שרקדה בלי צלילים,
אבל ידעה תמיד כשהתחלפה המוזיקה;

לדבי

שחיד ורעה,
ועשה מדיטציות של הגורו מהראגי
מול רמקולים נסדקים בבומים עלקוליים של ונגלים;

לאביה הזקנה

שלקטה עצמות בבית הקברות המסלמי
וקראה בקלפים ישנים את גורלות העולם;
שהיתה מתאפרת מולנו בחלון כמו כלה
בלילות של ירח מלא;

לעדן שכיר איברים חיים
בשרותים הצבוריים של התחנה המרכזית;
שישן בקיץ על הים הפתוח
ודגים ודיגים לחכו את בשרו;

לאיריס שבלעה סכריות של אל-אס-די
ויללה עם הסבתא הנעולה במטבח
ונסתה לנשך את הפאלוסים הזקורים
שכסו את חדרו של זהר.

בין איברי אבן שבורים סגדנו לו,
מחפשים לשוא את הדלת שבקיר;
על מפלסי אשר נצחיים
תעינו בין התעיות.

זונה שלי, ילדה מאפרת,
אל תשטפי מבשרך את ריח הלילה,
אל תרכסי כפתורים בחפזה;
אל תכסי בצעיף של בקר
על נשיכות אהבתנו אליך.

עדת זאטוטים, אחות מצרעים,
הנה האש והפחמים והשה לעולה:
כבר הכונו את מרסוטינו בעשן הסטיקיות,
פחדים מן הלבירינת, נאחזנו בסבך.

מתוך "שלל: שירים נבחרים 1977-2013", הקיבוץ המאוחד, 2013;
"פנים", עם עובד, 1991

מירון ת. איזקסון

הזמנה

הבננן הסכים להזמין
את כל דייריו מעולם
אלה שבו נקברו ואלה שצבעו
אלה שהדיפו ריחו ואלה שלקחוהו,
אפשר לשטח הכניסה
ואם הדחק יציע נרגיענו במרפסות
שעוד נותרו בנזירות מהראשונים,
ואת המאחרים להגיע יבקש הבית
להמתין בקומות שעומדות להבנות
ולמתח את אדמתו
מהחולות שבהם הוא נחלם לראשונה
ועד הגלגלים שהניחו תחתיו
כדי להובילו זמן לשורות הראשונות בעולם.

מתוך "מבחר ושירים חדשים", הקיבוץ המאוחד, 2007

שבתאי מגר

יפו, אישי

כשגדלתי בה היא לא היתה עיר כפי
ולא בדמיוני
היא היתה השדר שלי, גופי, האדמה,
היא היתה מגרש המשחקים ופסגת החלומות
בגבעה העתיקה.
אחר-כך היא היתה מלה.
לפני זה עוד היתה לי אנשים, ומקומות,
הלכה אתי לכל מקום ונכנסה אתי לישון.
אחר-כך, כשהיתה שפה,
יכלתי להתחיל לעשות אתה
שיחות, ומריבות, ואהבה.
ואז הגיעה תל-אביב
ומשכה אותי אליה.
ועוד הלכתי מרחקים
עזבתי אנשים, עזבו אותי,
יפו נעשתה געגוע
רכוש פרטי,
אישי.

מתוך "יפו, כשהייתי רחוק", ספרי עתון 77, 2012

חניון גרוזנברג, על הגג

באור היורד באבחה ישרה,
ידי על מעקה, את שרועה לפני,
ומה את נותנת, כדרכך, במשורה –
מלמול עולה בלי פשר מהרחוב המטנף,

קמץ גגות אדמים דהויים,
קקטוס לטוש על אדן חלון,
גג מזפת, אופנים כורעים,
ספרים במרפסת נשפכים מקרטון,

פסות עזות של ים,
מכות המלח בגרון,
חשוף-חזה חוזר משם,
תמיד הצמאון –

"הסתתרי במטה לבדך",
הוא אמר במכונית,
"ישמרי על עששית נפשך".
על גג הקומה השמינית

הרחק מכל מטה אני בוהה
בכעור היקר המסמא עד דמעות.
תשיבי לי סוף סוף סימן של אהבה
אם אדבק בך עוד ועוד?

האור מסתחרר בספינה השוקעת,
עיני מבקשות עוד מתם בעירי.
מהיכן נפתחה הרעה אני יודעת –
עכשו הגידי מאין יבוא עזרי.

אוגוסט 2006

מתוך "לשכוח ראשונה", עם עובד, 2009

שדרה

בשדרות דוד המלך, פרטיזנים זקנים
נעוצים על ספסלים כמו גרות עקמים
דועכים בזרועות נערות פיליפיניות,
מספרים להן בפולנית דברים
שלא ספרו חיים שלמים לילדים.

בעוד עשור שנים תעבר פה רכבת קלה.
פסי ברזל ינוחו לאורך השדרה
כמו שורת הליכונים שנשמטו לדשא החדש.
אני פוסעת בקו המרסק
קרקוב-תל-אביב-מנילה.

במרחק שני רחובות מכאן, אבי
שותק בבית בין תמונות אמי.
שתיקתו מתעבה כמו זכוכית בקבוק
שהזמן פקק. אם תשבר, ישרר אתה.

משהו חזק מגעגוע אווז בי, מסייע את רגלי
אל ספסל העץ כמו אל מעברת:
איש זקן מדבר, אשה יפה קרובה.
אני באה, מתישבת בין שניהם כמו ילדה.

הוא מספר. היא מרימה אלי עינים.
אני מבינה את המלים שלו.
אני יכולה להריח את שערך.
מרחקים, שפעם חשבת לי לחצות
מחלטים עכשו:
שלשה זרים יושבים על ספסל
כמו בתחנה. השדרה דוהרת על פנינו
עוזבת, כמונו, בלי לזוז.

מתוך "אותו הנהר פעמיים", הליקון לשירה חדשה, 2007

רק מי שנוגע

בוקר ליד הילטון

רק מי שאיננו נוגע, אתה יודע,
איננו נוטש. מי שאוהב בוער לבדו
בחשכה, מאגרף בכפה הגדולה
של דבת הבדירות שאין לה שעור.

בקרן זוית תל-אביבית עיני
מכרבלות בתוך עצמן, נבטות
בפריחת הפלסטיק האדמה
של שני העצים הבלתי אפשריים
בכבר מילאנו. איני יודעת דבר לבד
משמש של חרף. שוב אני חושבת
עליך: געגועים וגולה. נוזלי גוף
נמסכים לגוף מכר המתגלגל לאחור.

מהי קרבה אם לא חיים בבית זה,
פליטות בגוף נכה. שוב החיק ריק.
רק החד מחבק את הלשון. הכמיהה
כמו מעשי האהבה, מכדורת גלמודים
גלמודים. אנו פורשים זה מזו בעל כרחנו
כמו השמש הזונחת את הרי אדום
מדי בקר וזורחת כל הדרך, עד הים.

נוגעים ונוטשים אנו חותרים לבד בחשכה
אל עצמי שאינו אני, אל אתה שאין לו שני.

מתוך "צל הציפור", כרמל, 2002

לתוך בהירות בוחקת של תחלת יום קיץ, מוצא ישיש מצמק מפתח
בנין, כתם לבן רועד בתוך כסא גלגלים שחור. שערו מקליש באור
השמש העזה, נושם בכבדות, גוזלי וממאן לידים חסנות המבקשות
להניפו מתוך החיים ולפרש אותו על פני מותו, הממתין, מלבני
וכתם, בדמות אלנקה בפתח האמבולנס. מעבר לסאון הרחוב, מול
הים, מפזרות ממטרות הילטון העליונות מרגליות ירקות על הדשא,
בקר חליץ מפזז בין צואת כלבים לשקיות פלסטיק. כמה כבר הגוף
הזעיר, מסרב בעקשנות להשליך מתוך כסא הגלגלים. לובשי הלכן
מאבדים סבלנות, תופסים בידיו וברגליו, מפרפר, כמעט נשמת,
אמא וילד עם ילקוט עוצרים להביט, עוברים ושבים שבים ועוברים,
נועצים מבט, ממחרים, האם מתנערת, מושכת את הילד (מסרב),
כמה מגשם הרצון לחיות, שוב כמעט נשמת, מבעד לפיג'מה
נחשפים חתוליו, פועלים תאילנדים מלכסנים מבט מעל פגומים.
לבסוף מנח גוף (כמה שנים מטלות כאן? כמה בקרים פקוחי עינים?)
על אלנקה, חובש מתנשף (ממול מתנשא המלון באדישות בטונית),
הראש הלבנבן מרים עצמו לרגע, צפור מבטו מרפרפת, שקופה,
על פני הרחוב, עוד פעם אחת.

פרק א' מתוך "שירים בפרווה ישראלית"

מתוך "לפתע פתאום האדמה", כרמל, 2005

חלומות מוארים

טיול

בכפר הבימה ערב מנכר
צפרי מיינה מהדו
מגששות דרורי הבית
מעבר לפנה,
צאלון ממדגסקר
מאדים בפריחה מלהיבה,
זני כלבים ותלבושות
חולפים בתצוגה מרהיבה
וילדים משחקים בגנה.
שקמה על במה נשאת
כמהה אל אבותיה
ונר הלילה מאיר
את מה שמאיר.

מתוך "זרימת הרקפות", עולם חדש, 2014

מקדם בבקר, באלנבי, אני יורדת אל הים,
בין מבלי הלילה המאחרים
ששערים סתור
והענג עוד שורה באיבריהם הארכים.
כפות רגלי מבצעות
דואט קונטרפונקטי עם מדרכת הרחוב.
מתכוננת אל טבור האדמה בלכתי על החוף,
אני כפותה
לאחר
מחשורי גלגל האינסוף
שמרכוז דממה.
תורה פסיקלית שקטנתי מלנסח
מרשטת בי.
האם זוהי תפלה?

מתוך "אל תצביע עלי", הליקון, 2003

ריקי דסקל

טריסטרמית בעיר הלכנה

בְּדֹאִיָּה רִכָּה נַחַת
עַל מָה שֶׁנִּרְאָה מִלְמַעְלָה כְּחֶרְבוֹת
שׁוֹחַר וּמִבְרִיק וְנִתְּזוּ כְּתָם בֵּין כְּנָפָיו

אֲנִי טְרִיסְטֵרְמִית מוֹדֵד אֶת רְחוֹבוֹת הָעִיר
הַנִּפְגָּשִׁים לִפְתָּע כְּעַל לוח מִשְׁחָק
אֶת כְּכֻרוֹתֶיהָ שֶׁל הָעִיר הַשְּׁטוּחָה
אֶת הַמְסַפְּרִים הַמְּחֻקָּים
אֶת גְּרוֹרוֹת הַפָּרָא עַל קִירוֹת הַבָּתִּים
אֶת הָאֵבֶק הַחוֹנֵק אֶת צְמֻרוֹת הָעֵצִים
אֶת מַסַּכַּת הָאֶסוֹן עַל פְּנֵי הָאֲנָשִׁים
וְאֵין לִי הֵיכָן לְהִסְתַּתֵּר.

מִדְּרָגוֹת פּוֹעֲרוֹת לִי רַגְלִים
וּבְהֶכֶל פִּירוֹת רְקוֹבִים
נוֹשְׁכוֹת עֵינִי בְּטָנֵי נָשִׁים.
אֲנִי חוֹמֶק אֶל מִטּוֹתֶיהֶן
בוֹעֵל וּבוֹכָה וְשׁוֹקֵעַ בֵּין
שׁוֹדֶיהֶן כְּשֶׁמֶשׁ לְתוֹךְ יָם.

אֲנִי אוֹהֵב אֶת הָעִיר הַזֹּאת
אֲךָ לֹא אֶגּוֹר בָּהּ לְעוֹלָם.

כְּמוֹ כֶּהֱן מְכַשֵּׁף וְנִבִּיא הוּא שֶׁר
לְבוֹשׁ שׁוֹחֲרִים בְּקוֹל הַמַּפְלָת שְׁלוֹ
אֲךָ לֹא אֶגּוֹר בָּהּ לְעוֹלָם
וְאֵין לִי הֵיכָן לְהִסְתַּתֵּר.

אֲנִי טְרִיסְטֵרְמִית הֵייתִי צִפּוֹר נְדִירָה בְּעִיר הַגְּדוֹלָה
בְּחַיֵּי הַסּוּדִיִּים רְאִיתִי קוֹלוֹת בְּהֵר סִינִי
שְׁתִּיתִי מִכֶּדָּה שֶׁל רִבְקָה
כְּתִבְתִּי אֶת בְּרֵאשִׁית בְּרָא
צִחְצִחְתִּי נְעֻלֵי אֲדוֹנִים
עֲכָשׁוּ אֶצְחָצַח אֶת לְבָבְכֶם.

אֲבָרְכְּכֶם בְּחֻמַּת הַנְּשִׁימָה הָאֲרָפָה
בְּכִרְפַּת הַטְּלִית הַשְּׁקוּפָה.

אֲנִי טְרִיסְטֵרְמִית כֶּהֱן מְכַשֵּׁף וְנִבִּיא
שֶׁר אֶת שִׁירַת הַנִּפְשׁ הַנִּכְסֶפֶת
הַרוֹצָה לְצֹאת וּמִשְׁתַּקְּקֵת לְהִגִּיעַ.

אַתֶּם יוֹדְעִים מִי אֲנִי
אֲנִי טְרִיסְטֵרְמִית צִפּוֹר הַנִּפְשׁ הַמְּעוּכָה
נוֹסֵק וְדוֹאָה מִסְתַּלְסֵל וְנוֹחַת
יוֹדֵעַ מְרִים יָדִים וּמְזַהֵר
תֵּל-אֲבִיב תִּהְיֶה
תֵּל-אֲבִיב תִּהְיֶה
לְתֵל.

מתוך ספר בכתובים

תמיר גרינברג

תמורות

הגעתי אל הים רגלי,
דרך השוק המרקן.
את הגלים איני מכיר,
אתמול היו פה אחרים, והסתלקו,
ואלו שעכשו מלחכים את כפותי
ילכו גם הם.
הים אפל. החול אפל.
נאקתם של הגלים
גם היא באפלה.
עלי לילך עמם,
אך קדם כל
אשכ עוד רגע קט
על מלאכת.
לא לי להבטל ממנה,
לא אני הוא זה שישלימה.

מתוך "על הנפש הצמאה", עם עובד, 2000

אריק א.

(ה)כיכר

באחד מימיה האחרונים
בקר מאיר פנים
של יום הששי
זהרה השמש כחיוכו של תינוק
רכוב על כתפיו ובועט
ברגליו הקטנות
אל עולם זה עתה נגלה לפניו
יחיד חיוך
הנצחון
עת חצינו הכפר
ריחו של בריוש אין בלתו קדם אותנו
ועוד רגע פה נפער לכולתו
כאן, בפנה הנדחת של 'לה-ג'אבאנז',
גורלי קו אחד החוצה ופורץ
וחרוט בירי
נאחז בידך
להדק
השני לאחד
ותינוק,
אורי שפוער את פיו משתאה ונושך הכל, העולם
אבל קפה מתקרר
וסדורים להספיק
נקום, קמים
חוצים הכפר,
רבין,
עדן שמש זוהרת
בעולם, בכפר.

מתוך "תר פרוע", כרמל, 2006

הגרסיה

הכל בגלל הזווית

עננים מעל תל-אביב ומעל אוקטובר
פני חדש מבגרים טרם עת
נתכים בהמלה קשה
כמו מחסן ישן ומתמוטט

מימי הים הכחול כלואים בתוך אפור בצבע של
בתי חרושת.
למה כבר יכולנו לצפות?
המעבר המהיר מעיר משחירה לטבע
לא הותיר בנו
שום מרווח
לקדם את פני המים.
והם היו
מחכים לנו שם
בניקיון מפתיע שלא יכולנו לחוות.
הכל בגלל הזווית החדה
ומשטחי הבטון שהשתרעו משני צידיה:
ים
כמו פלח מכחיל
יוצא ממרכז
של עיגול משורטט.

אחרי גבי
כי אני מדרים, אני
מצעיר את האויר.
רוחות חלקות כמו ילדים, עצים
מפתלים פחות בסיורי צמיחה
עולם תחת עולם
מפוחי ראות חדשים
מחירות נשימה באיזה חשך
אור תחת אור
עלנה תחת עלנה מכה את הגדרות.

מה שחשבתי צל הוא הגוף האמיתי.

מתוך "אפרת מישורי, שירים, 1990-1994", הוצאה עצמית בחסות גלריה ארטיפקט

מתוך "מה שחשבתי צל הוא הגוף האמיתי", כתר, 2002

נוית בראל

פעם בחוץ, פעם ברחובות

סנוניות שורקות לתל-אביב
ותל-אביב מחזירה מבט.
ערים מסוג תל-אביב הן רע הכרחי.

מסתובבת מביטה מעלה
פנים לעבר שריקה.
צעד הוא סכה ננעצת במדרכה
צעד הוא נסיגה,

נמרצת, לא משיגה, וככל זאת:
כזה אביב,
כזה חגיגה.

מערכה השמים צדקנים גמורים
רצף מטפח של שלשה חלקים: בהתחלה
הם ורדים אחר-כך צהבים
אחר-כך מלאים סנוניות

שמחפשות סנסציה
שמרשות לעצמן, בחברה הגבוהה,
להפגין גלויים של חסר צניעות.

מתוך "רשם", גוונים, 2005

שחר-מריו מרדכי

תלמוד תל-אביב

"ואבוא אל-הגולה תל אביב הישבים אל-נהר-כבר"
(יחזקאל ג טו)

בין תל-אביב שעל גדות נהר כבר
לתל-אביב שעל גדות הירקון
עובר נהר זמן שטבועה בו
תפלת: מעות יוכל לתקן

מבכל

חזרה לה תל-אביב להגאל משנות גלותה, ועלתה
כמו ונוס מיפו אל פלשתינה;
העיר שחברה לה יחדו את מזרח
ואדי מוסררה עם מערכו חכתה שאבוא
פלורנטינה
לדוג חלומות תרשיש ממצולות יפו
ולקבע בין הרצל לעליה את משכני.

אם אשכחך, תל-אביב,

מתוך "תולדות העתיד", אבן חושן, 2010

פנים |1|

אני זוכר שכמה ימים לפני ראש השנה טילתי עם אבא בשעת צהרים שקטה שקטה ברחוב דיזנגוף. כשעשינו את הדרך חזרה הביתה, ראינו איש עם מצלמה נגש לעוברים ושבים ומדבר אתם. בפנת גורדון, ליד "אינר" הוא עצר איזה בחור ג'ינג'י רזה עם חלצה משבצת ופאות לחיים עבות כמו של אבא, ושאל אותו מה הוא מאחל לעצמו לשנה החדשה. כשהוא חיך, ואור עטה את פניו, אמרתי לאבא: "בוא נחכה רגע". הבחור הסתפל לצלם בעיניים ואמר: "שהמבקרים ששנים לכל נפש, לכל הפחות שיהיו שנים לעצמם". שאלתי את אבא: "למה הוא מתכוון?", אבל אבא לא ענה, ורק לחש לעצמו בפליאה: "לייקה". הבחור המשיך לדבר ואמר: "שנת מקסי ומיני: מקסי ליפי ומיני למסים". הצלם צחק, נתן לו טפיחה על הכתף ושאל אותו: "מה אתה עושה, מה המקצוע שלך?" הבחור ענה: "משורר", ושלח יד ופרע בשער ראשי. אבא אמר "הירה, נלך הביתה", אבל אני לא זזתי, וראיתי את המשורר משפיל את מבטו לרצפה. שמעתי אותו לוחש: "שיהיה קצת יותר שקט". "לסיום", אמר הצלם, "תגיד לי בבקשה את שמך ובן כמה אתה. זה בשביל העתון". "איר הורביץ, בן עשרים ותשע", הוא ענה, על גגות הבתים צפרי שיר נשבו מרעידות אל לב השמים.

פנים |2|

אני זוכר שישבתי עם יורם קניוק על ספסל בשדרות רוטשילד. הוא בקש שאלנה אותו אחרי ששוחחנו ברידיו על 'פוסט מורטם' שלו. הוא הניח כף יד על גבי, וכמעט לחש: "חשבתי על דברים שלא אמרתי. סופרים קטנים לפעמים מאחרון הגבורים שלהם". מכוניות גלשו אל השקט שהשתקע בהפתעה לאורך רחוב מרמורק. הוא הגביה את קולו ואמר: "הם עומדים על מרפסות, רוצים לאהב את העולם, אבל העולם לא מתמסר להם בקלות. תוקפים, אבל גם נוצרים כל פגיעה חיים שלמים". כשעצרנו ליד הספסל הראשון בשדרה שאלתי אותו: "ואתה?" הוא שתק, אחר-כך שלח פתאום את ידו לכוון חזית הזכוכית של 'הבימה' ואמר: "העור דק מדי". עוברים ושבים הקשיחו אלינו עיניים. הוא הנמיך את קולו והמשיך: "אנחנו נלחמים לשוא בתוך טנקים ישנים באויב שאינו קיים". הוא התישב ומשך בזרועי כדי שאצטרף אליו ואמר: "אין לבוא אליה ברחמים, אבל אין לבוא אליה רק בחרבות". "הספרות", אמרתי. הוא הנהן בראשו, חיך ולהט בקולו: "מה שיפה היום אינו יפה מחר, עוד יתחלפו אלה באלה. איש באיש. איש בעצמו". "ואתה?" שקט שקט הוא דבר: "הרבה לא ראיתי, הרבה לא ידעתי. הקנאה מפכה בי. אבל מי שאינו נדיב לא ירפא ממנה". ראיתי שהוא מחפש איזה דבר, פתאם אמר: "תראה איזה חרא של פרח יפה צומח כאן, כמה יפה המנוול הזה, האפס הזה, הכלום הזה. כמה יפה".

בחוף תל-אביב בעולם הזה ספינה התנדנדה באויר. כמו ברזל המאדים באש כבדה העצום נמוג בקלות של עפעף על עין. פרפר לכן במסלות רוח. לא יכלתי לזוז ממקומי. בקצה האלף השני על ציר זמן הנמנה מנקדת מות (הנזכרת כלדה), אנשי החוף לא הביטו לעברה (היא לא היתה תעלול פרסמת). אלא קדימה, במעין שאגה חנוקה, הם דהרו ילדים כלבים מחוללים ומשחקי כדור. אתה הסתכלת על הפרפר הרחוק המתנדנד מעל המים ועלי חליפות. פרפר, פני; ספינה, פני. את המלכות המתרחקת ראית טוב יותר דרכי. בבואת הספינה עברה בתוכי כמו חוט להט. פני נחלצו מהרשת שאתה טווה סביבי: הספינה לא היתה עשויה מגופף. הרחק מהחוף המתוח כמו זרוע של קבצן היא שטה בתוך הזמן. על הזמן. חולפת על גבו נטלה ממני את "אני רוצה" והותירה אותי מבט והמבט ראה איך הספינה רוטטת לא מכבד אלא מצער. הצער החליק על פני זמן כחל. ואני ראיתי את הצער מרפרף לכן ומתרחק ונותרתי על סף מואר. אבל נזהרתי - עוד לפני שנעלמה הספינה חזרתי להתבונן בה; מאחורי גבי היא שטה, מאחורי גבי מתפלה איזה יפי נבלמת חידה: אני מביטה אל פניך בעוד הספינה שטה מאחורי, ולא כשהאפק ריק.

אני טווה את גופי סביבך. את טווה סביבי מלים. ברגע בו אני עומד על הסף גופך נרעד כמו כוס קריסטל דקה שהכו בה בכפית של כסף. אני עומד לטל ממך את לבדיוותך, לטוות סביבך את גופי חוטי סכר על מקל של עץ. דברי אלי תוך שאני פורש את כשפי העשויים ענג ודבקות, שאראה שגם לך יש להטוטים של המלטות. אני מעניק לך גוף. את מעניקה לי פנים. איך אני מעניק לך גוף? אני משתמש בך. איך את מעניקה לי פנים? את חושפת את ספורם הסמוי של דברים. את מביטה באש והיא שולחת לך לשון ארכה. את מצביעה על האש ואני מביט אל פניך דרכם אני רואה שועלים אדמים. מבעד לפניך אני מביט על האש וטועם את טעמה המלוח, כטעם אהבה, של המלה 'אלכימיה'. דרך גופי את מתבוננת על גופך והופכת פרוצה מחשק. אז אני יכול להשתמש בך. וכשהמלה אלכימיה בשפתי את שולחת אותי אל הבנק, אל הדאר, אל המכלת. אל שדות הצייר הנצחיים.

מתוך "הזר ואשת חול", הקיבוץ המאוחד, 2001

האיש שלחן על הכפתור האדום

אני בכלל העדפתי ללכת עוד כמה דקות ברגל ולעלות בתחנה הראשונה שהיתה ברחוב ויצמן. לעלות בנחת אל האוטובוס השרוע על הכביש הלוהט, מנומנם עדיין, שלוש דלתותיו פתוחות לרווחה, ולהמתין לשיעול התנעת המנוע, שאגת אריה שקם מרבצו למראה טרף מתקרב. אמא שלי העדיפה לא להאריך את הדרך ולכן לרוב החליטה שעולים בתחנה השנייה, זו שברחוב יהודה המכבי. כשראיתי את האוטובוס ממתין ברמזור לפני פנייתו שמאלה לכיוון התחנה, נעמדתי דרוך, מנסה לפלס דרך בין האנשים, כדי להיות מהראשונים שיעלו כשתיפתח הדלת. עצירת האוטובוס לצד המדרכה סימנה את תחילת הסיור.

את התפקיד מילאו בדרך כלל גברים, ולעתים רחוקות נשים, כנראה גמלאים של חברת 'דן'. הללו עבדו למיטב זיכרוני אך ורק בקו 5. אדם יושב בתוך כלוב קטן ואחראי לפתיחת הדלת האחורית ולסגירתה. מדלת זו עלו הנוסעים שנדחקו בפינת ההמתנה שבקצה האוטובוס. האיש בכלוב סורגי המתכת האיץ בנוסעים לעלות, כדי שיוכל לסגור את הדלת. הוא לא עשה זאת במילים, אלא בלחיצות ובמשיכות נמרצות של הכפתור האדום, אשר הפעיל באמצעות לחץ אוויר את מנגנון הפתיחה והסגירה של הדלת. קול ה-'פססס' של לחץ האוויר הטיל עליי אימה עוד בטרם העלייה לאוטובוס. האפשרות שהדלת תיסגר עליי והאוטובוס יחל בנסיעה, כאשר חצי מגופי בפנים וחצי מחוצה לו, היתה מבעיתה ממש. בעודו לוחץ ומושך בכפתור, היה האיש העסוק בגביית דמי הנסיעה, דוחק בנוסעים: "להתקדם פנימה, להתקדם פנימה". תפקיד נוסף שהיה בתחום אחריותו של האיש שבכלוב היה לתת לנהג את האות להמשך הנסיעה. זאת היה עושה לאחר שוידא כי כל הנוסעים בתחנה עלו. או אז היה סוגר את הדלת האחורית וצועק לנהג בקדמת האוטובוס: "סע, סע...". (היו אוטובוסים שהותקן בהם זמזום מיוחד שבאמצעותו אותה האיש לנהג שהוא יכול להתחיל בנסיעה, וכך נמנעו הצעקות).

לאחר רגעי הלחץ של עת העלייה לאוטובוס, היו אלו דקות שהצפיפות האנושית גבתה מחיר כבד של התחככות גופי אדם נדבקים זה בזה, מיוזעים בקיץ ומשתעלים בחורף, עד לשחרור מצוואר הבקבוק והמעבר אל אזור המושבים - מעבר שאפשר לךמותו למעבר פתאומי מעיר סואנת ואלימה לשדה פרחים זורח. אף על פי כן, גם באותה ישיבה בטוחה על מושבי האוטובוס, תשומת לבי נותרה במכלאה שמאחור, בה המשיכו להידחק ולהימעך אנשים חפים מפשע שעלו בתמימותם בתחנות הבאות, וזורזו באותה דרך נלוזה של הפעלת הכפתור האדום בבהילות לא מוצדקת.

לימים, כשהפכתי מילד לנער, ונסיעותיי בקו 5 לא היו עוד עם אמי אלא עם חבריי, בדרך לסרט בדיזינגוף או בדרך אל הים, ניצלנו לא פעם את הצפיפות הרבה וחמקנו מתחת לכלובו של האיש המתעמר בנוסעים העולים - זאת מבלי לשלם עבור הכרטיס. אימת הכפתור האדום התחלפה בריגוש ההתגנבות מתחת לאפו של הקופאי הרשע.

ב-19 באוקטובר, 1994, נשמע רעם אדיר בעת שישבתי בדירתו שברחוב בן-יהודה. באותו היום, ואני כבר בן 25, חזר אליי הפחד מפני כפתורים אדומים באוטובוסים. מאז תל-אביב שלי נותרה מוטלת פצועה. עדיין מדממת.

אלי אליהו

שבת המלכה

כָּאן קְלִיעִים
מְזֻמְזָמִים בְּעֶצְבָנוּת,
וְאַבְק שׁוֹרֶפֶת
מְכַסֶּה עַל הַפְּרָחִים,
וּמִי שֶׁעוֹקֵץ אֵינּוּ נִתָּק
לְעוֹלָם מִגּוֹף הַקֶּרֶן.

שֶׁתְּבוֹא כָּכֵר הַשַּׁבָּת
וְאַסֶּע צְפוּנָה בְּקוֹ הָעֵנִי,
אֲחַלֶּף עַל פְּנֵי הַפּוֹעֵלוֹת
הַמְּגִירוֹת אֶת צוּף לֶבֶן
בְּעֵרֵי הַשָּׂדֶה וְאֶבּוֹא
עַד תֵּל-אֲבִיב,
עַד חֵלֶת הַדְּבֶשׁ
הַמְּתוּקָה.

מתוך "אני ולא מלאך", הליקון, 2008

ענת זכריה

לומר על עצמי כלום

תִּזְכֹּר, בְּלִי מִשְׁפָּחָה בְּלִי גִיל בְּלִי עֲבוּדָה
יֵשׁ מְקוֹמוֹת נְחֻמָּדִים בְּשִׁבְלִי פַעַם רִאשׁוֹנָה.
אֲנִי אֲחֻכָּה בְּכִנְיָסָה
אִם תִּהְיֶה שְׁמֶשׁ אֲזִי לֹא,
הַדֶּלֶת תִּהְיֶה פְתוּחָה
וְאִם לֹא אֶפְתַּח בְּעֶצְמִי אֲזִי תִכְנֶס,
כִּי אוֹלִי בְּדִיוֹק אֶסְתַּכַּל עַל עֻקוֹל הָרְחוֹב
יֵשׁ חֶצֶר פְּנִימִית בִּיהוֹשֶׁעַ בֶּן נוֹן שְׁלֹשִׁים וָאַרְבַּע
שְׁעוֹד לֹא נִכְנַסְתִּי אֵלֶיהָ
אֲנִי אוֹהֶבֶת אֶת הַחֲצֵרוֹת שֶׁעוֹד לֹא רָאִיתִי
וְאוֹלִי רַק אֶת הַפֶּנֶס שֶׁמֵאִיר אוֹתָן
בֵּין עֲנָפֵי הַלִּילָה.
יֵשׁ מִשְׁהוּ שִׁיכּוֹל מְאֹד לְהִזִּיק לִי,
בְּאוֹתָהּ מִדָּה שְׁזָה יָכוֹל לְהוֹעִיל לִי
וְדִי בִידִים שְׁלֶךְ.
זֶה לֹא אוֹמֵר כְּלוּם לֹא לִפָּה וְלֹא לְשֵׁם
וּכְדָאִי לְהִזְהֵר אוֹ לְהִצְלִיחַ לְגַעַת
עִם קִצּוֹת הָאֲצָבָעוֹת בְּכַף הָרֶגֶל
וּלְהִגָּאֵל.
אֲנִי לֹא נִכְנַסְתִּי לְשָׂאוֹת פִּילוֹסוֹפִיּוֹת קִיּוּמִיּוֹת
תְּמִיד מְגִיעִים לְאִיזָה קִיר.
הִיִּיתִי אוֹמֶרֶת שֶׁאֲנִי חִיֶּבֶת לְהִיּוֹת חֲזָקָה
הַצָּחוֹק שְׁלֶךְ אוֹמֵר שֶׁאֲנִי חֲזָקָה
אֵין לִי בְּרָרָה.
לְכָרֶךְ רִגְלִים סָבִיב הַמֶּתַנֵּם
זוֹ תְּמִיד חֲבֻטָּה. זוֹ תְּמִיד חֲבֻטָּה. זוֹ תְּמִיד חֲבֻטָּה.
שִׁים לֵב שֶׁמִּשְׁבַּע וְחִצִּי עַד אַחַת וְחִצִּי
כָּל הַזְמַן שְׁמֶשׁ
וְאֲנִי תְּמִיד יוֹדַעַת אִיפֹה הִיא נִמְצָאָה
לְפַעֲמִים הִיא בְּמִטָּה שְׁלִי,
וְקִשָּׁה לְצֵאת מִתּוֹךְ הַבֵּית הַזֶּה
יֵשׁ פֶּה אֶתֶר כָּל-כֹּךְ הָרֶבֶה שְׁמֶשׁ,
וְאֲנָשִׁים יָפִים מִמֶּשׁ מִהַפְּנִטִים אוֹתִי
אִם רוֹאִים אֶת הַגְּבָעוֹת הַיְּפוֹת בְּיוֹתֵר בְּעוֹלָם,
אִי אֶפְשֶׁר לְעֲשׂוֹת כְּלוּם
כִּי לְפַעֲמִים הַדִּיוֹק מִשְׁתַּק.
אֲנִי אוֹמֶרֶת: אוֹלִי תֵלֶךְ,
לְפָנַי שִׁיתְחִיל הַגֶּשֶׁם.
יֹתֵר אֲנִי לֹא אוֹמֶרֶת.

איתן נ' גלס

ללי ציפי מיכאלי

כל פעם שאנחנו מתעלסים

*

אני נשארת עם
שערה אחת
בפה

כדי לבוא אליך אני צריכה לחצות את דיזנגוף דרך בן גוריון
את נתן זך עבר פפר רבין ואבן גבירול
להכניס לדוד המלך להסתובב מינה
לעלות במדרגה
להתגולל לתוך השקט של חדר המדרגות המצמח
למעלית שתמיד
נפתחת כמו מרצדס
ומסיעה אותי ישר לחובות ידיך

אגב,
אתה זוכר שהקאתי לך במכונית?

זה היה מאהבה

שמש נגסה ברבעיה האפלים של העיר
ועל חדריה האפלים של נפש ארמון הטיח
המתקלף של דרום העיר נדלקו
מאורות.
ודריה האפלים, שעל פניהם הוטל
צל חצי ירח,
של דרום העיר, הפחחים והמסגרים
יורקי האש,
מצמצו בעיניהם לפני האור המסנוור,
ויושבי בתי הקפה האדמים,
המהולים בריח עראק ופיז'ונס
עצרו ממשחק הקלפים.
"יפו!" – אלהים אמר להם –
"עיר של ים!"

פורסם לראשונה בעתון 77, בשנת 1987

מתוך "הסולנית", עכשיו, 2015

משולש האהבה של רחוב שטריקר

נחלת בנימין 107

נקדה א': בית הקפה. אם ובנה
הזכורים לי בעקר כספיקי הביסלי
שקנתי תמיד, למגנת לבם. נקדה ב': בית הרב

בקצה האחר של הרחוב (מישהו פעם לחש:
כאן מתגורר גביר מפרסם, שרגלו
נקטעה). וכך זכרונות מדדה

בין עוגיות מדלן בטעם בצל
ובין עוגיות בטעם זקן,
בין תנור הילדות ומה שנאפה בו

ברוח בין הרגל לפדל, ובין התיכון הנמתח
אל נקדה ג', הקדקד הבית-ספרי
ומה שקפא בו. משלש אהבה אפשרי

הלכנו בערף המלחמה רכונים זה על זה כבתיים שקרסו
הגשם פסק ברחוב הצר וכל אדם וכלב רחקו
באותם ימים חפשנו אחר הקסם שבסרטים על אמנים מתים
ולא קראנו בעתונים על הגויות
גרנו מעל שוק התבלינים והנגריות
היכן שהעסקים דפקו
ומי שתפס את מקום החניה הקבוע נחתך בגרוננו
גם ביש בבקר כשהשמש הקר נגלה
הסתובבנו אל הקיר ועשינו אהבה
בכל הרצינות הנחוצה לנפשות שטרם דממו.

מתוך "לויטני האפר", קשב לשירה, 2010

שכל נסיון לחשוב, לנגס בשוקיו
הוא כמו לשאל את מונטורדי
מה דעתו על שוסטקוביץ'.

מתוך "הפסנתר הנודד", קשב לשירה, 2005

אלמוג בהר

מתוך "סב וסב"

א. יצחק בקר (1917-2002)

בילדותי

גוף סבי

בחוף-ימה של תל-אביב

היה שוכר-גלים.

וכל גופו זכרונות-קפיצה

מעל גשר בברלין

אל מי נהר קפוא

ושבר-רגל שצפה

את שבר הלב והמשפחה.

ועיני בילדותי היו מביטות

הולכות עם קו החוף

מאבני יפו ועד עשן רידינג ושפך הירקון

הרבה בתים

לא חושבות עדיין

על כל הערים האחרות

בילדותי.

לא נשברות בגלים.

מתוך "צמאון בארות", עם עובד, 2008

יונתן ברג

העיר

משהו לכן וסדוק, לכל ארכו שמוטה

תחושת אביב. חצרות וגבובו

של העזוב: חפצים לא שמושיים,

שקיות, פתקי הכר והברלים.

מאחר עולה בה תחושת דחיפות -

נעורים שיוצאים קלים לתור אחר הרפתקת גוף,

הים, אותו מסתורין המגניח שוב ושוב

צובט את האויר במלח ותשוקה.

וגם, יש להודות, בכאב מצהר,

על בתים נטושים, חסרי יורשים,

על המגדפים העומדים בצמת הרחובות

וגופם הקר מתחמם מן הארס,

על אותם ימי גלוי - סמטאות, כוכים,

פנות שאיש אינו יודע מלכר

צמד רגלים זעירות.

הגעתי אל העיר שלך מאחר,

לאחר שכבר ידעה כובשים רבים,

הנה אתה מצביע בעבורי

על העיר הלכנה -

אותו חלק שאנו מוצאים בחצות

יושבים אל השלחן כדי להאבק,

חסרי סכוי, בטבע המות של הדברים.

מתוך "שעות ליד העולם", קשב לשירה, 2014

יובל גלעד

*

עֲרַמַת פּוֹעֲלִים
אַחֲרֵי הָעֲבוּדָה
בְּאַמְצֵעַ אֶלְנָבִי
מַחֲכִים לַהֲסָעָה
בְּלִתֵּי מְרָגְשִׁים
כְּמוֹ עֲנִי-נוֹצָה
מַחֲכִים לְרוּחַ.

מתוך "בדידות ישראלית", כרמל, 2004

יקיר בן-משה

חליל הקסם

וְהִנֵּה כֶּה, עַל הָאוֹפֶנּוּעַ
בְּאַמְצֵעַ הַשְּׁבוּעַ
בְּרִמְזוֹר שֶׁל הַנְּבִיאִים אֲבֵן גְּבִירוֹל,
יְהִי שְׂרָה מוֹצֵרֶט. פְּמִינָה. פְּשׁוּט וּמְדִיק.
לוֹ הָיוּ לִי אֶלֶף אֲזִנִּים, הֵייתִי פּוֹעֵר אֶת כָּלֶן.
אֲנִי מְנַשֵּׁק אֶת הַפֶּה הָאֱלֹהִי
וּמִבְטִיחַ שְׁלֵעוֹלָם לֹא אֶעֱזֹב.
בְּבֵת אַחַת קָה. סוּף יוֹלִי, שְׁמוֹנָה בְּעָרֵב
וְהָרְקִיעַ נִמְתָּח בַּחֲגוּרַת אֵשׁ צִהְבֵּהבָה.

מתוך "תנשום עמוק, אתה נרגש", כרמל, 2009

אליעז כהן

שיר על תל ואל אביב

הוי תל-אביב

זונת שלום מנהמת

פורשת אברותיה, בטן נחשפת

שכינה מעלפת

הוי תל-אביב עיר נדהמת

פוערת איברים לבועלים זרים

אי לך מלכת החול

כל גבעה.

הוי תל-אביב הכניסיני הכניסיני תחת

כנפך הנשחתת

אבוא בך מזור.

הו זונתי בסתר המדרגה הראיני

בגן ההרפתקאות שלנו חפסות אקסטזי שבטבט

ומעשים של סדום.

לאן הלך אביב

הוי תל-אביב תל-אביב, חול ויון

עיר שוקעת

אי חסדך ואי נעוריד

ואי מדבר שישב לכסותך

מי יבנה יבנה בית בתל-אביב?

רק תבחר:

יש לנו בית חד-קומתי, דו-מיני ורב-הורי

יש גם רב-מיני, דו-קומתי וחד-הורי

יש דו-הורי, רב-קומתי וחד-מיני

מי יבנה בית

בתל-אביב, עיר כוס

מופוליטית עצבה מתי יבואו בך גלי

הים יהמיון יהמיון

חולות נכספים אליך תל-אביב

בשינקין פעם היתה לי התגלות עכשו

אני שבוי בסלע הר מציץ

לך

טובלת רגלים משתזפות בקצות המים

אי תל-אביב, עיר הזונה

קמת לברח יפו מלפני השם

עוד מעט דג גדול יבוא ויבלעך

גלים יכו בים עוקרים חולות ומגדלים

תלי-תלים בזעם

אספקלרית גונים כחלים

לאלהים הנחמלים

את במעי הדג תגעי קלות

תדגדגי בבטן הרפה

הוא יקיאך

בתים קטנה ועירמה תהי עולה מן האדוות

אני ארוץ ואחבקך

מתוך "שמע אד-ני", אבן חושן, 2004

קצה קצוות

כאן, ברחוב הקצר של הילדות
הייתי מדלג שליח חובה לגן.
פעם תקפה אותי חתולה על פונה טובה
להשליך לפח שקית מכתמת חלודה.
בסתו חרשתי דושות אופנים מיכאים,
ובאביב סחרתי עם האלטזון הראשון שלקח אותי
ברצינות. בעבור תיק אכל חום מעור פרה, העמים
עלי אלמה משגעת של קינס*
עד שירדה עליו אמי
בשרטת לשונה, בטלה את העסקה
ולביתה בי תשוקת מתוק ועז.
בגן העצמאות כפת היכל שקוע, גזזרה
חלודה של מואזין ושברון קרנים.
כנפים מן האנדרטה משיקות ארגמן,
תל-אביב זבת מים מלוחים.
בור הים מוחק ממני גבה,
רגלי מרחפות, אלמלא
אחיזת ידים מוצקה
אני עוף.

* קינס: קני סוכר.

מתוך "נשמת היחר", קשב לשירה, 2016;
"מה אני זוכר מן החומר", הקיבוץ המאוחד, 1999

קולנוע מתמיד

בסמטת בית השואבה נעלמתי אל חור שחר
כמו מים הנשאבים לגיק.
שום דבר לא השתנה.
באולם הריק ישבו כמה זקנים
וראו סרטי פורנו משנות השבעים.
רציתי לזעק: "כאן ראיתי
את הסרטים הראשונים בחי, את הטרזנים בעולם שחר-לבן
בהיר כשמש אפריקה". אבל קול לא יצא בחלום.
וכשיצאתי לאור הרחוב
יצתה בת-קול ממכונית נושאת רמקול:
"תם עדן האדם הלבן המולד על שחרים.
תם עדן יצרות-העד.
תם עדן חיות-הבר.
הכונה לביאת המשיח".

מתוך "ונהר אינו יוצא מעדן", פרדס, 2015

אלכס בן-ארי

פתאם חשבת:
ברחובות האלה הלכה אלישבע.
בבית הזה, ליד פנת שלמה המלך, אהבה
והאשה ברמזור, עם הפעת הפנים האצה והשער המתגלגל -
כך היתה נראית אולי בצהרנים הלוחטים האלה
לו היתה עוד.

מחשבה פשוטה כל-כך. פתאמית
כאנקור.

אנקור.

אנקור.

אנקור.

עוד אנקור.

אנקור

אנקור

אנקור

אנקור

אנקור אנקור

אנקור

אנקור.

אנקור

אלישבע היא המשוררת אלישבע גרינבאום (1965-2004)

מתוך "ימים סמויים", כרמל, 2008

בשובי לעיר המולדת השבורה האהובה
כבר מנחות הדרכים בעין וההליכה
נהלכה. בתל-אביב נעתקות נשימותי בצורה המדיקת
בה קורסים הרחובות, וכל הדרכים מתרחקות מן הבית
ומובילות אל הים. הירקון כמעט שלא זרם אף פעם
ובכל זאת, ובליט בררה, אין עוד נהר בעולם
שמנקז אליו כל-כך הרבה תקווה

מתוך ספר בכתובים

אביחי קמחי

שיער

עלי לאוטו ונסע ליפו
נאזין לכאב תפלת המואזין
נשכח מחשבון הבנק
נתעלס עם ברבוניות
נלגם צ'יטרים של וודקה
נזעם על מדינה ללא חמלה
נתנחם בגראס רפואי
נטיל בשוק הפשפשים
ונכתב גרפיטי בסמטאות
"אין נשים הנהגות מאנס
יש שופטים סוטים"
בלילה נתנחל על החוף
נדבק לחול
נליל לירח
ונתגפף כחתולים

מתוך "הולך בירושלים", קשב לשירה, 2015

יחזקאל נפשי

ההליכה בסמטאות יפו

אין זאת אלא חלום... בודאי חלום.
חרמש ירח תלוי ממעל, רצועת חוף ירקה, ירקה.
ולבך נכמר בקרבו.
אתה מנסה להעלות בזכרונך כתלים עבים...
יפו. אשה יפה, משכלת. לבה היה נתון לך... אף אתה,
אתה אהבתה. אהבתה.
לא. אינך יכול. רוחך אינה משגת.
גלים נושקים למזח. ספינות מתנוודות כשכורות,
הרוח הופכת קרה. שועטת.
היא מבדרת שערותיך ולבך עגום.
אתה תוהה ומדבר אל עצמך בקול:
"האם בעד חטאי אני משלם..."
בעד דברים שעשיתי במרוצת הזמן...

איש אינו משיב לך.
אתה לבדך ולבך עגום. צועד בשקט בין הסמטאות,
מבקש מחסה אך הוא אינו.
למולך רק ריק גדול ומתפרש.
הגלים ישקו למזח, הספינות יתנוודו כשכורות, הירח יותר ממעל.
אלוה גם.
אך מי ישלם בעד מצוקתך.
לפתע, באחת, עב אדיר מכסה את השמים.
מרחוק נשמעת יללה שאת פשרה אינך מבין...
כל זאת אינו אלא חלום... בודאי חלום.
אי אפשר שיהיה אחרת.

מתוך "הערך הקיים מיילל בחשכה", עמדה, 2014

רועי צ'יקי ארד

פגר הפלדה: הפואמה על גרם המדרגות הנעות המת

על המרצפות העירוניות הוא גוע עכשיו, רכון על צדו -
גרם המדרגות הנעות הענק
של תעלת-התעבורה של אלנביא חמישים ושמונה.

ניגש מנוף: זה חגב חסון המנסה להציל חגב מעוך משתעט
אל גוויית גרם המדרגות, ומצלצל צלצלו.
וסביב, כנמלים אדומות בחולצותיהן,
הפועלים וקובעיהם
המנוף האדום -

קנה-הזרוע שלו מתארך ומשתלשל
כאצל טנק השמדה, ובקצהו האנקול המאונקל.
והפועלים מתווכחים על דבר מה ושוקלים ביניהם.
ליד שלטי המודעות להופעות שעל גופה אחרת, זו של מועדון האהבין אלנביא חמישים ושמונה,
האנקול רד אט
וזה הפועל במכנסיים
קצרים ובגרביים לבנים
מצית סיגריה.
ונחרק מנוע גרם המדרגות הנאנק על הבלטות העירוניות,
מטיל רעש נורא, נורא לכל עבר.
ולסוף נעצר.
כישלון.

גחון המנוף ואנשי המנוף מתכוננים לסיכוב
השני

נערות בלונדיניות מתמלמלות מתחת למנוף, לצד פגר הפלדה, ואז חודרות דרך
הדלת של הפאב, וכבר מישהי מתחילה עם ברנש בעל קוקו
אורות הבהבים ואורות אחרים חסומים, ואחרים מפזפים
ובעדינות (הוא אישה) סב המנוף
ומתקפל, כאילו נפסד בחיזוריו.
והגרם - גוש פלסטיק אלומיניום ופלדה (צנף בירוקרטיה של גף התחבורה) שוכב
מאוזן, מחכה על המדרכה הבוצית.
כישלון!

גם לאזרח לא עזר מעולם,
שנים שלא עבר,
איני יודע מתי עבר,
ודאי בכל הזמן שהגעתי לעיר
לא עבר,

רק רטן,
בסגריר וצרב,
רק חרקן,
בסגריר וצרב,

גרם המדרגות הלא יוצלח הלזה.
מטרד מתכת הלזה.
גרם ביש!

ואני חושב על פיתוי בחורה מתנודדת בחולצת פסים ורודה אפורה
ופוסל בחורה נוראה בחצאית פסים

הפואמה נכתבה בעקבות סתימת המנהרה התת-קרקעית שעמדה מתחת לרחוב אלנבי, בין קינג ג'ורג' לשוק הכרמל בתל-אביב. בעקבות ביטול המנהרה, נשלף גרם המדרגות החשמליות הוותיק והלא פעיל שהיה צמוד לאלנבי 58 ונמכר לסוחר מתכת. פואמה הנדסית זאת ליוותה את עבודת השליפה.

ואז שלוש בחורות נכנסות במחיאית כף, מהלכן נמרץ, אחת מהן חושפת צד של הגב
בו קעקוע זעיר בטעם רע
איזה בחור שאני מכיר מטיל תיק תקליטנים לידי
ואז נראה שהחגב עוזב לקול מצהלות הבחור
עם הקוקו שהבחורה השיכורה התחילה איתו קודם
(מכנסיו מופשלים על הרגל וחושפים קעקוע)
ומאחור, המָצָה, אלנבי חמישים ושמונה,
עמוס תאוות הומוסקסואליסטיטיות וסטרייטיות, ותאוות אותיות שלי,
עיף, עץ גדל על הקיוסק, ועל הניסיון להקים
מספרה-כָּר של עשרים וארבע שעות, עץ רענן
כמו שפיך של מחטף-שירותים
ונשיקות רכוסות - ריר יאוש - אחר-כך.
והעובד התימני-כנראה מניח שלשלאות על גרם המדרגות המת
ושני ברנשים כמו דבק שלוש-שניות נצמדים אל גופה של הבחורה המפוספסת, וגם אותו בחור עם
קוקו שיושב לידה.
ונראה לי עדיף על שניהם, על אף הקוקו
והנה רעש הסודהסטרס המתקרב ומתקרר של הגרם
ובעין השנייה שתי בנות מזרחיות יוצאות מתא שירותים אחד
והכיוון יציב והמנוף נראה חדש ובהיר
והטיפשים נראים טיפשים והטיפשות נראות יפות.
והמנוף מושך ונושך
ורעש עולה וריח תשָׁרָפָה
והבנות מצטופפות סביב לאופנוע חמורי שעליו "רון ארד לחופש נולד"
ועכשיו במקום לגרו, מעלים את הגרם הענק.
המשאית של המנוף מאוזנת עם שתי רגליים נוסף לגלגלים.
זה גרם מדרגות עצום, לווייתני, מובי-דיק בן-פלדות, כמה טונות ללא-מוח.
ולשנייה הוא עומד - באוויר הקלוש והעליון של הלילה בתל-אביב - ממש כפי שעמד בפיר חסר
השימוש,
שתמיד בשָׁלוֹ עברתי ברחוב, עדיף כבר למות על ידי טרקטורון של חבורת צפונים צהולה מישוּבִי
הכוכבים, ולא לנשום את ריחות השתנן העזים
וגלגלי השיניים נחשפים - מדרגות בתוך מדרגות
ונערה דתייה נחמדה מתקרבת לגרם.
והנערה חיוורת וכחשנית ויפה, אולי רומנית.
ומאחורי המפוספסת, מסלקת את העלוקים, נעמדת ונראית מעניינת כְּבִירָה בלי גזים
(היא משוחחת עם קירח) והגרם עולה לאוויר ועומד שם,
ועכשיו עומסים אותו על המשאית של "ה.א. מנופים"
נשלל ונקשר בשלשלאות של "ה.א. מנופים" כאויב בלי מזל, שהוכרע כבר מתחילת העלילה,
הוא שמשון שעלילתו נקטעה באמצע,
והיכן דלילתי? (מספרת העשרים וארבע שעות פשוטת רגל).
ועוד מעט זה שמשון יובל בטריומף וכל גופו חבול וחבור ופועלי "ה.א. מנופים" יורקים עליו.
ועכשיו עולה עובד אל מרכז גרם המדרגות
ומניח שלשלאות על הגרם כדי לייצבו על המשאית
וזה נזקף באוויר ונע כבלרין לשנייה
והעוברים ושבים נוגעים בחלקי גרם המדרגות שיוצאים ממשאית "ה.א. מנופים" באדישות
והמזרחיות היפות נוטשות את הָכָר
חוטים להן בגב
והפועלים הוציאו מתחום הָכָר את הפגר אל הכביש
ופועלי הָכָר מתחילים לסדר חזרה את הכיסאות
ומספרים לאלה שרק הגיעו עד כמה הפסידו
וצוות הָכָר המנוזרי לוחץ ידיים עם פועלי המנוף
אף פעם לא הבנתי מי מנהל את הָכָר הזה.
והעציצים חוזרים למקומם.

יואב איתמר

תל-אביב

וכבר אין להכיר
את העיר על אורותיה
מלצריית מכת רזון
גון עורה החולני
כשל ניאון
שכל קסמיה הטובים
נועדו להשחית
שכל יהלומיה זכוכית.
כל היללה תרקד
במועדוני זרים
ועם בקר, חמרמרת,
תפשוט איברים
תתישב אל השלחן
ותכתב שירת גברים.

מתוך "חור הלב", קשב לשירה, 2012

עדי עסיס

את ואני

את ואני
זה פשוט.
ללכת ברחוב.
כל רחוב.
למשל, בן יהודה.
סקרנים כמו תירים
מדברים בשפה שלנו
הקלה כמו שמש
של חרף.

מתוך "הנשק החם", הליקון, 2009

מוחמד אגואני

ערב שירה

בערב של קונצרט
בלב תל-אביב
בזמן שעלו לבמה הרבה
זקנים וקראו שירים
נגנו בכלים
נעמדתי ואמרתי: שלום
לך תל-אביב!

מתוך "תנאים מוקדמים" (עם יונתן קונדה), מטען 2013

שרב ראשון

על אצבעות הזית האבק נבט
כמשי. תולעים הפכו לפרפרים.
עולם כמנהגו נהג, וחדש שבט
הורה לסנוניות המים להדרים.

בחוף הדתיים הגביהו מחצה
בין חמוקי הקיץ לערות הסתו,
וכל גרגיר בחול הבקיע כביצה
אפרוח-אור צהב ונער מחטב-

זרועות שהתפלש בי עד לשד שכלי.
(על חוף הנפש שוב עולה שרב חזק).
הייתי פעם ילד שאסף בדלי
מדוזות, ועכשו אני קורא בלזק.

הקשיבי תל-אביב! הייתי פעם אור,
הייתי פעם שור, הייתי פעם צבת.
ראיתי בחביון שנותיך סוס-יאור
גועה בגן-העיר. עכשו הוא מעות

במי הזכרון, והשתברות קשה
עומדת בין עיני לבין אותו שרב.
שנים אני רוצה ללפת בו, אך אושה
צוננת נכנסה לנפש אחריו – – –

ומה יכול עכשו לתת לי את ההרף?
ומי יכול עכשו למלק את החצב?
אני קורא בלזק ומשחר לטורף –
ואין פוצה ואין מציל ואין מצב.

מתוך "אמצע הבשר", מוסד ביאליק / הקיבוץ המאוחד, 2012;
"בריטון", אחוזות בית, 2005

ואן נויין

נוף אחרון

צביטה של נוף
על כביש לה גווארדיה.

אתה שולח זרוע שלמה
אל תוך הצלקת שבין העמודים, בטוח הבנינים
מתחת לגשר.
וככה ידך מסתדרת
ככה אתה נשען על שפתי.

רגע

אני מזהמת את עצמי בהנה בלבד;
הייתי רוצה להיות אחרת;
מנדט מנסח של תרבות,
העדר חבוטים וארנק

מחר יזרקו הצעירים התל-אביביים תפוחים אל השמים
ויראו אותם נופלים.
איננו חולפים כמו שהיינו צריכים
הלכנו וצעקנו
בכעס גדול.

מתוך "עין הכמהין", מעין, 2014

ענת שרון בליס

זיירות

כְּשֶׁנוֹסְעִים לִירוּשָׁלַיִם דֶּרֶךְ הָרוֹם תֵּל-אָבִיב וְעוֹבְרִים בִּפְּנֵי
מִתְחַלֶּפֶת תְּנוּעַת הָאֲנָשִׁים. בְּתוֹךְ צְפִיפוֹת הַבָּתִּים הַיִּשְׁנִים
וְהָרְחוּבוֹת הַצָּרִים אֶת רוֹאֵה אֵיךְ
הַפְּנִים שֶׁלָּהֶם מְסַפְּרוֹת סִפּוּר אֲחֵר
וְאֵיךְ הָרִגְלִים יוֹרְדוֹת, חוֹצוֹת אֶת הַכְּבִישׁ הָעָמוּס,
לְעֵתִים מְקַל הַלִּיכָה, לְעֵתִים לֹא
וְכִיצַד הַגּוֹף תָּר אַחֵר תְּנוּחָה אֲפֹשְׁרִית וְלֹא אַחֵר הָרִיחוֹת הַכְּמוּסִים,
וּמִסְתַּגֵּל מִתּוֹךְ תַּחוּשָׁה מְקַפֶּדֶת אֶל הָאֲקָלִים, הַשָּׁפָה, הָעֵינִים,
אֶל הָאֵין מְקוֹם הַזֶּה שֶׁהוּא הַבַּיִת וְאֵין בּוֹ קֶשֶׁב לְכָאֵב.

יְפוֹ זוֹלָגָת אֶל יְרוּשָׁלַיִם, עֲרֵבִית, יְהוּדִית, אֲבָנִים
שְׁבוּרוֹת מִתְחַלְפוֹת בְּבֵית הַקְּבָרוֹת:
מֵה שֶׁנֶּרְאָה סְמוּי מִן הָעֵינַן שֵׁם, מוֹפִיעַ עֲכָשׁוּ בְּדִיוֹק מְסֻנָּה.
הַרְמִזִּים הוֹפְכִים לְצִלִּילִים חֲדָיִם, לְפָנִים בְּרוּרוֹת, לְתַנוּעָה מְהִירָה,
נִשְׁמָרֶת, לְאִפּוֹק אֲלֵימ.
אֲנָשִׁים מְמַרְקִים עֲצָמָם לְפָנֵי בּוֹרָא עוֹלָם כְּמוֹ שֶׁמְמַרְקִים חֲלוֹן
וּבְתוֹךְ כֵּךְ מִתְגַּלִּית קִרְשֵׁת הַמְּקוֹם כְּמִשְׁהוֹ מְפָרֵק מְאֹד.

לְפָנוֹת עֲרֵב אֲנִי חוֹזֶרֶת:
הַשְׁקִיעָה מִתְרַחֶשֶׁת אֲמָנָם מוֹל הַחֲלוֹן שְׁלִי כָּל עֲרֵב,
בֵּין הָאֲנִטָּנוֹת וְדוּדֵי הַשֶּׁמֶשׁ, נוֹגַעַת בְּרִידִינֵג,
אֲבָל רַק אַחֵר-כֵּךְ הִיא נוֹגַעַת בֵּינִי, רַק אַחֵר-כֵּךְ, רַחוּק

מתוך "האדמה היא מרחק", הקיבוץ המאוחד, 2004

מתוך "עבריייה", ספרי עתון 77, 2016

עפרה שלו

"לפעמים משפחה שלמה הופכת לרוח של עצמה.
נכנסים בה זרמים חדשים של חיים אחרים
וכבר נוצרים מרחקים בין אוהבים"
אמירה הס

פסוקים

חֲרָף, צִהְרֵי שַׁבָּת, תֵּל-אָבִיב.
בְּסֻלּוֹן אֲרֻבָּעָה דוֹרוֹת דְּחוּסִים בְּסִימָן קְרִיאָה.
קוֹלוֹ שֶׁל שֶׁדֶרֶן כְּדוּרְגָל נְטֻמָּע בְּמַלִּים
מִתְגַּלְגְּלוֹת וְקִרְיָאוֹת יְלָדִים.

הַמְּחֻסָּר בְּחֻמְצָן מוֹצִיא אוֹתִי
אֶל הַמְּרַפֶּסֶת לְנֶשֶׁם סִיגְרִיָּה.

שְׁמִיכָה שֶׁחֲרָה פְּרוּשָׁה עַל אִפְּק
כְּמִסְכָּה עַל פְּנֵי הַשֶּׁמֶשׁ, נִהְרָה סְבִיב לָהּ,
שׁוֹרָה שֶׁל פְּסוּקִים מִתְפַּלֶּה מְטִילִים
בְּשׁוּלֵי עֵנָן, חוֹבְקִים כָּתֵם.

שַׁבָּת, עֵנָן שֶׁחֹר, מְשַׁפָּחָה וְסִיגְרִיָּה.

מתוך "תנשמי", ספרי עתון 77, 2014

*

כוכבות קולנוע לא פוסעות כאן

מטופפות בעקביהן
מדיפות ריחות בשם יקרתי
רוכנות לעברך בבקשה להצית להן ווג לייט
אינן מצפות למשקה בתמורה לחיוד מפתה
עפופי ריסים מלאכותיים
כאן לכל היותר תשכח
תאבד בין תחרות ומחוכים
שפתונים מרוחים
חיוכים נלעגים
מוזיקה סינתטית משנות השמונים
אף המלאכים לא ימצאו דרכם לכאן
הטמאה מכה בהם והם נסוגים ביראה
אין מי שיגאל את נפשם של אלו
ולא ידעו עוד את דרכם חזרה
אני יושב על כרסה ישנה
מן הסתם השעות יעברו דרכי
ואני אתמסר לחטא
אאמץ אותו אל לבי
ואעזב כדרכי לפני שיעלה האור

מתוך "לפתח חטאת רובין" סיטרא אחרא, 2007

להקות העורבים
חגות מעל גן מאיר
בצרחות אימה
יפים הם יפים
ומלבדם דממה
העצים כך נדמה
מושטים ענפיהם לקרקע
כאומרים לחבט בדרכים
לעצור את תנועת האדם
להתמסר לרוח
אך לא יעלה בידם
ובאותה השעה
העטלפים דואים במימנות ברחוב קינג ג'ורג'
בתנועות חדות חותכים את החשך
דואים עד לשפת הכביש
כמבקשים להכות גופם באספלט
להתמוג בלילה
ואז נעלמים באחת בין עצי השקמים
אין לי אור
אני פורם כפתור בחלצה
ונכנס לקולנוע מקסים
נבלע בין צללים צלילים ריחות אלוהול
גופות מיזעים תאות בשרים
אמללות וטעם זול

עוגיות חמה

*

אוהבך הקדומים נעלמים לי.
שוב נטמנים לי במבוע הדמעה.
ומי שמלפני ומלכדי
יותר אוֹתִי העומד שלהם.

הלילה הלילה גן מאיר.
הפיקוסים מעלעלים ברגלים.
דוכרים לי צרפתית של ספסלים,
ואני עדין

מולך, מנסה להתיר מגעים: הלשינו אותך בלשון גוהרת
על השעה הזאת על הכסא וטעם המעשה
כטעם עוגיות חמאה
(עוגיות חמה) אז למה בכל עקירה שלך מגופך העירה בוערת
והלחי בוערת והמומה המומה

מתוך "גן מאיר", 28.3.11

מרגישה כבד על כתפי
כמו ילקוט מודן מפוצץ בספרים
של ילד בכתה א' בבית-ספר הצרפתי
שביפו ברחוב יפת
סוכבת אני ת'מלים שעוד לא למדתי
מרגישה איד השפה שלי מתפוררת
אבל לשמחתי יש לי לשון
קצת שבורה אולי אבל חדה
שמוכילה אל רגלי
שנעולות בנעלים שנתקעו בדושת הגז
של המכונית שלא עוצרת במעבר חציה
לילד שהולך לבית-הספר בשבע בבקר
ברחוב יפת

מתוך "סל מלא שפות שותקות", מטען, 2013

וריאציה על נושא: משפחות שמחות, הפלגטה

עיר שחורה

בְּעֶרְבַּיּוֹם הָעֶצְמָאוֹת
עַל מִדְּרוֹת קִינָג ג'וֹרְג'
הַבְּנֵתִי.
הָעִיר עוֹמֶדֶת לְהִרְפוֹת מִמֶּנִּי
אִם לֹא הַיּוֹם,
אֲזַי בְּאַחַד בְּחֹדֶשׁ
בְּמוֹעֵד תְּשֻׁלוֹם עוֹנוֹת.

הָעִיר
חֲשֵׁפָה עֲרוֹתִי
הַמִּתְנַמֶּמֶת בְּעֵרֵי הַשָּׁנָה
מִתְגַּדֶּדֶת עַל מִדְּשָׁאוֹת פִּלְסָטִיק מְסֻרָּנוֹת
וּבְעֶרְבִי
מְלַעִיטָה אֶת הַנִּקְבִּים
בְּסִפְרֵיּוֹת דְּפִים רִיקִים
בְּשִׁירַת מִתְנָ"סִים.
אֲנִי חוֹצָה אֶת הָרְחוֹב
וְנִדְרָסֶת

מתוך "ערמה מלוכלכת בכל חדר", ספרא, 2014

בְּעִיר הַלְּבָנָה
אֲנִי שֹׁחֶרֶת
מוֹל הַיִּפְסָטִירִים שֶׁהוֹרִים מְשֻׁלָּמִים לָהֶם
שֹׁכֵר דִּירָה
וְעוֹגֶת "הַבִּימָה" הַחֲלוּלָה
אֶתֶר הַנִּצָּחָה לְתִרְבוֹת הַ"גְּבוּהָה"

בְּעִיר הַשֹּׁחֶרֶת
אֲנִי לְבָנָה
קוֹלוֹנִיאָלִיסְטִית שֶׁבָּאָה לְגוֹר בְּ"שְׂכוּנָה"
אֲנִי זֹאתִי מִהָאוֹנִיבִרְסִיטָה
אֲנִי הַשְּׂכָנָה
שֶׁתְּקוּעָה כְּמוֹ עֲצִיץ
בְּלִי אֲדָמָה

בְּנִיתִי לִי בֵּית בְּעִיר הַשֹּׁחֶרֶת
עִם קִירוֹת לְבָנִים
עֲטוּרִים עֲרֻבִים
חֲלוֹנוֹת כְּחִלִּים מְשֻׁקִּיפִים לְשְׂכוּנָה
שֶׁהַפֶּכֶה לְנִדְלָ"ן
וְהַלְּבָנָה

וַיֵּשׁ לִי פְּרִיבִילִגִּיּוֹת
כֵּן, אֲנִי מִצְחִירָה
יֵשׁ לִי כֶסֶף בְּבִנְךָ
וְהוֹן תִּרְבוֹתִי
וַיֵּשׁ לִי
יֵשׁ לִי שְׂפָה נְכוּנָה
לִירֵק לְבָאָר
שֶׁל הָעִיר
הַלְּבָנָה

אֲנִי מְסַמֶּנֶת צוֹבֵעֶת שָׁחַר וְלִבָּן
מִחֵי מִחֻלָּק לְאֵנָה וְאֵנָה
לְבִי חֲלוּל
בְּתוֹכִי יֵשׁ חוֹמָה
מִבְּחוּץ שֹׁחֶרֶת
מִבְּפָנִים
לְבָנָה

תהילה חכימי

פסד'

בפסד' בין אלנבי להלל הזקן
ראיתי הומלס מת.
שאלו אותי אחר-כך
איך ידעת שהוא מת,
ענית,
היו שם זויות לא הגיוניות,
הוא שכב שם בתוך הנוזלים של עצמו
או של אחרים.
ועברו שם אחרים,
חלפו על פני המת שלו,
צהרי ששי,
הלוך ושוב אל השוק,
ול"מנזר"
(גם בן נזירים).
בפסד' בין אלנבי להלל הזקן
ראיתי הומלס מת,
חיגתי 100,
הם קראו למד"א,
אלה שלחו אמבולנס.
אחר-כך עברתי שם
הלוך ושוב אל השוק

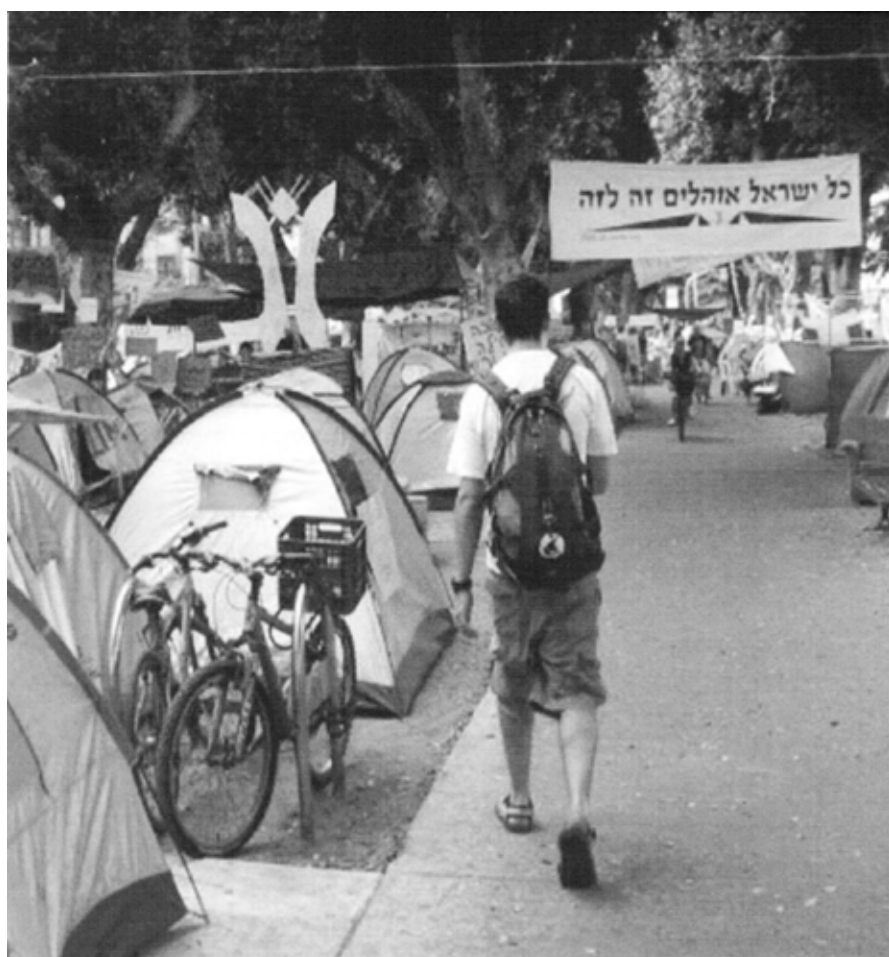
מתוך "מחר נעבוד", טנג'יה, 2014

שי בוזגלו

*

כל גדלתי
של
תל-אביב
מתנקזת ליכלת
מחפשי החניה
להצלם
עמק עמק
בחקרי המרצפות
ובשרשי
הרחובות הגומעים
חדרים ריקים
אחרי השעה חמש.

מתוך "והיה לי היפה", ספרי עתון 77, 2017

מכתב אל חברים מתיים

לגיוּרא לְשֵׁם ולפיצ'י יהורם בן מאיר

באתם לי שניכם בלילה, בחלום,
אבירי-כבוד מתיים של תל-אביב.
לא בדמותכם הגעתם עד לעפעפי
אלא בדמות שקופה של הגעגועים.
אתה המזקן, וולט ויטמן משכונת מחלול,
ואתה הנער העוזב מרחוב העליה,
לימים שכנם של ברגנר וקניוק
ברחוב ביל"ו, לא רחוק משינקין,
שעליו הפקדת פארי-משמר.

רק אתכם יכלתי לגלגל, כמו שאומרים
"על אמת", בנפלאותיה של עירנו,
רק אתכם כל עץ ותיק או בית מתקלה,
כל צל אדם בסמטאות השוק או זכר משורר
שהעיריה קבעה שלט על ביתו,
רכשו ממד של מיתולוגיה.

אני חסר אתכם הרבה ומתנחם בשיריכם,
מאהבים מלוליים של שנות העיר מראשיתה,
אתם אשר פקדתם ברגל חזקה,
מרדינג עד לתחנה המרכזית,
עד בוא האוטובוס של יום פקדה.

אתה פיצ'י, שסגדת מלוא הלב לנהר הירקון שבא מעדן
ושוררת לו עד שהמחלה אכלה אותך
במרומים של הר גילה, הרחק מסמטאות אהבתך,
ואתה, גיורא, שבין ביתו של ביאליק לקברו בטרומפלדור
מצאת יקומים להתקיים וכלית שעותיו של לב חולה
במחלה ממארת.

זה שירו של איש רמת-אביב,
בנכם המאמץ אשר הותרתם מאחור
כרמץ במדורת ילדות.
והוא הולך לארועי ספרות
והוא דורך על מרצפות סדוקות בכל הרחובות אשר פקדנו
ושבהם דברנו על שירים ועל נשים ועל העיר הזאת –
תלו של האביב ומגדלור בחרף –
תמצית של כתיבתנו ולשד חיינו.

כעת אתם מחוץ למעגל, רוחות של אור
אשר נגלות עוד פה ושם בדמדומים מקומיים
כמו הלת קדושים סביב אפר הגגות.
והאנטנות של עירכם האהובה שולחות לכם,
הו מהגרים כפויים, את מיטב אותותיהן
ומדנחות לאן נושאים אותה הגמלים של גוטמן
כל הימים אשר חלפו מאז מותכם
ואלה שעוד יחלפו עד שגם אני
אעצם בה את עיני, בבית או
במחלקה מכת ניאון של בית חולים.

או-אז נוכל לשוב ולגלגל בינינו את קדמוניות מחלול
ואת קסמיו של מקס המשגע שהתגורר במערת הים,
ואת יפי יצירתם הירקה-לעד של זוסמן וגלבע.
נתעצב בפעם המאה על בתי קולנוע שקרסו,
ועל מוספי ספרות שהצהיבו זה מכבר בזכרון,
כל חדר המדרגות שבהם שהינו, חתולים עירוניים
מלאי תשוקה, תמימים אך ידענים.
עכשו, בשעה חמש בטרם בקר,
אני מתגעגע אליכם בחשכה סמיכה ועמקה,
אפשר לומר שמיכת געגועים.
המטפורה הזאת נראית לכם?
באהבה רבה, מחברכם שבחיים.

מתוך "איתותים", קשב לשירה, 2015

תוכן העניינים

לפי שעה 3	עורך פלד 26	נוית בראל 47
פתח דבר, רפי וייכרט 4	מקסים גילן 26	שחר-מריו מרדכי 47
סדר המשתתפים	נורית זרחי 27	עורך מנדה-לוי 48
חיים גורי 5	חוה פנחס-כהן 27	שרון אס 49
אורי ברנשטיין 6	מרדכי גלדמן 28	יובל פז 50
משה דור 6	מאיה בז'רנו 28	ענת זכריה 51
אריה סיון 7	יותם ראובני 29	אלי אליהו 51
משה בן-שאול 7	אלי בכר 29	איתן נ' גלס 52
פנחס שדה 8	רוני סומק 30	ללי ציפי מיכאלי 52
דליה רביקוביץ 9	יערה בן-דוד 31	חגית גרוסמן 53
רחל חלפי 9	צבי עצמון 31	אורי הולנדר 53
נתן זך 10	פרץ-דרור בנאי 32	אלמוג בהר 54
יצחק אורבך אורפז 11	עדינה מור חיים 32	יונתן ברג 54
יעקב בסר 11	דן ערמון 33	יקיר בן-משה 55
אהרן אלמוג 12	ציפי שחרור 34	יובל גלעד 55
דוד אבידן 13	יודית שחר 34	אליעז כהן 56
ישראל הר 13	אברהם בלבן 35	אשר גל 57
בן-ציון תומר 13	חמוטל בר-יוסף 35	קובי נסים 57
דן פגיס 14	מרדכי גלילי 36	גיא פרל 58
ישראל פנקס 14	עוזי בהר 36	אלכס בן-ארי 58
איתמר יעוז-קסט 15	אלון אלטרס 37	יחזקאל נפשי 59
יחיאל חזק 15	אלי הירש 37	אביחי קמחי 59
עזריאל קאופמן 16	אבי אליאס 38	רועי צ'יקי ארד 60
טוביה ריבנר 17	אילן שיינפלד 38	יואב איתמר 62
ארז ביטון 17	אמיר אור 39	עדי עסיס 62
אשר רייך 18	מירון ח. איזקסון 40	מוחמד אגואני 62
גיוור לשם 18	שבתאי מג'ר 40	דורי מנור 63
יאיר הורביץ 19	טל ניצן 41	ואן נויין 63
מאיר ויזלטיר 20	יעל גלוברמן 41	ענת שרון בלייס 64
פיצ'י יהורם בן מאיר 21	ליאת קפלן 42	עפרה שלו 64
עמוס לויתן 22	אלישבע גרינבאום 42	אביה בן-דוד 65
איתן קלינסקי 22	צביה ליטבסקי 43	עומר ולדמן 66
מוטי בהרב 23	אמוץ דפני 43	איאת אבו-שמיס 66
דן צלקה 23	ריקי דסקל 44	סיגלית בנאי 67
ישראל בר כוכב 24	תמיר גרינברג 45	ריקי כהן 67
אגי משעול 24	אריק א. 45	תהילה חכימי 68
אורציון ברתנא 25	שמעון אדף 46	שי בוזגלו 68
יוסף יחזקאל 25	אפרת מישורי 46	רפי וייכרט 69

רח' שינקין
شارع شينكين
Sheinkin St.

↑
כיכר ח'רבות
ميدان حاروت
HaTarbut Square

1
1000
ריזנגוף סנטר
دزنگوف سنتر
Dizengoff Center

→
1500
צומת מרזיץ
مفرق معارف
Ma'ariv Junction

←
2000
שוק הכרמל
سوق الكرمل
Carmel Market

2500
נחלת בנימין
نحلات بنيامين
Nachlat Binyamin

חיים גורי, אורי ברנשטיין, משה דור, אריה סיון, משה בן-שאול, פנחס שדה, דליה רביקוביץ, רחל חלפי, נתן זך, יצחק אוורבוך אורפז, יעקב בסר, אהרן אלמוג, דוד אבידן, ישראל הר, בן-ציון תומר, דן פגיס, ישראל פנקס, איתמר יעוז-קסט, יחיאל חזק, עזריאל קאופמן, טוביה ריבנר, ארז ביטון, אשר רייך, גיורא לשם, יאיר הורביץ, מאיר ויזלטיר, פיצ'י יהורם בן מאיר, עמוס לויתן, איתן קלינסקי, מוטי בהרב, דן צלקה, ישראל בר כוכב, אגי משעול, אורציון ברטנא, יוסף יחזקאל, עודד פלד, מקסים גילן, נורית זרחי, חוה פנחס-כהן, מרדכי גלדמן, מאיה בז'רנו, יותם ראובני, אלי בכר, רוני סומק, יערה בן-דוד, צבי עצמון, פרץ-דרור בנאי, עדינה מור חיים, דן ערמון, ציפי שחרור, יודית שחר, אברהם בלבן, חמוטל בר-יוסף, מרדכי גלילי, עוזי בהר, אלון אלטרס, אלי הירש, אבי אליאס, אילן שיינפלד, אמיר אור, מירון ח. איזקסון, שבתאי מג'ר, טל ניצן, יעל גלוברמן, ליאת קפלן, אלישבע גרינבאום, צביה ליטבסקי, אמוץ דפני, ריקי דסקל, תמיר גרינברג, אריק א., שמעון אדף, אפרת מישורי, נות בראל, שחר-מריז מרדכי, עודד מנדה-לוי, שרון אס, יובל פז, ענת זכריה, אלי אליהו, איתן נ' גלס, ללי ציפי מיכאלי, חגית גרוסמן, אורי הולנדר, אלמוג בהר, יונתן ברג, יקיר בן-משה, יובל גלעד, אליעז כהן, אשר גל, קובי נסים, גיא פרל, אלכס בן-ארי, יחזקאל נפשי, אביחי קמחי, רועי צ'יקי ארד, יואב איתמר, עדי עסיס, מוחמד אגואני, דורי מנור, ואן נויין, ענת שרון בלייס, עפרה שלו, אביה בן-דוד, עומר ולדמן, איאת אבר-שמים, סיגלית בנאי, ריקי כהן, תהילה חכימי, שי בזוגלו, רפי וייכרט

